

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

ROK XI.

WARSZAWA, 13 PAŹDZIERNIKA 1929 R.

Nr. 41.

WSZELKIE UPRAWNIENIA KREDYTOWE.

INŻ. JAN HOLNICKI SZULC
MELJORACJE, WODOCIĄGI, KANALIZACJA.

WARSZAWA, ŻOLIBÓRZ ul. KOZIETULSKIEGO № 45 (d. wł.) TEL. 102-01. 125b

NILS BARRÉN sp. z o. o.

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE W POLSCE
MIĘDZYLESIE p. WARSZAWĄ

Zarząd - Warszawa, Kopernika 13, tel. 52-05.

WSZELKIE MASZYNY DROGOWE

Nagrodzone złotym medalem na Targach Wschodnich we Lwowie

Równacze motorowe

„BITVARGEN“

Drapacze drogowe,

Łamacze, elewatory i

sortowniki do kamieni

Traktory Fordsona

Walce motorowe

Pługi śniegowe

Maszyny drogowe typu konnego

Ciągacze gąsienicowe do Fordsona

UWAGA: Przyjmuje się do remontu maszyny drogowe wszelkich typów.

538b

**FABRYKA KAS OGNIOTRWAŁYCH
HENRYK JARDEL**

Warszawa, Zarząd i Skład Fabryczny: ul. Miodowa 14, tel. 137-99

Fabryka: ul. Madalińskiego 29 (posesja własna)

POLECA: KASY OGNIOTRWAŁE, PANCERNE i STALO-BE-
TONOWE — NIE ULEGAJĄCE ŻADNYM USZKODZENIOM — KASY DO WMURO-
WANIA, SZAFY ŻELAZNE, KASETKI, KLÓDKI, PRASY DO KOPJOWANIA — BU-
DOWA SKARBCÓW i DRZWI PANCERNYCH.

KOSZTORYSY, KATALOGI WYSYŁAMY NA ŻĄDANIE.

BIURO TECHNICZNE FABRYKI SPORZĄDZA RYSUNKI I PROJEKTY.

530b

FIRMA EGZYSTUJE OD 1882 R.

Żądajcie wszędzie najtrwalszej i najtańszej ognioodpornej

**PAPY DACHOWEJ
„G O S P O D A R Z”**

Każdemu, kto poda nam swój adres i nadesłane markę pocztową za 10 groszy, wysyłamy bezpłatnie ilustrowaną broszurę

JAK KRYĆ DACHY

Fabryka papy
„Gospodarz” **W SIERADZU**

Otrzymaliśmy szereg odznaczeń na wystawach krajowych.

526b

CIEPŁE MIESZKANIE USUNIĘCIE WILGOCI

50% oszczędności opału

osiąga się po obsadzeniu **MULTIPLIKATORA OGRZEWANIA** w piecu patent.

Patent. DRZWICZKI HERMETYCZNE REGENERACYJNE, podgrzewające powietrze, podwyższają temperaturę spalin o 50°, nie wysuwają się z obsady w kaflach.

Patent. NASADY DYSZOWE „AERO” stałe, ciche, silnie wzbudzają ciąg niż obrotowe na niższych kominach od sąsiednich budowli.

Patent. PIECE ŻELAZNE płaszczykowe do powolnego palenia.

Patent. PIECE DO SPALANIA SMIECI.

Patent. APARATY DEZYNFEKCYJNE stałe przenośne i przewoźne.

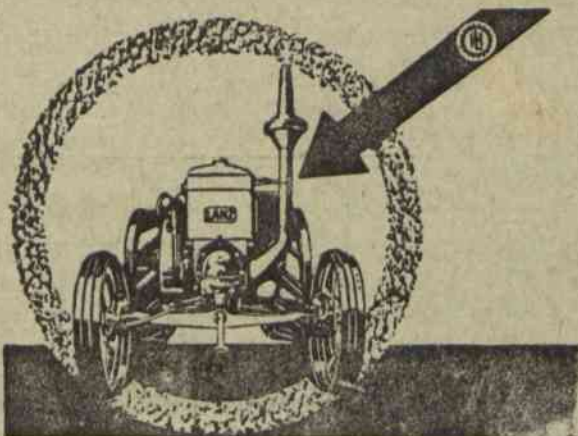
Dr. Inż. W. P. Kłobukowski i S-ka z o. o.

Maszyny i urządzenia ogrzewnicze, sanitarne i do przetworów owocowych 115

Tel. 15-04.

Warszawa

Wspólna 71.

30 KONNY „BULLDOG”

**NAJNOWSZY MODEL 1929 ROKU
WYRÓB FABRYKI**

LANZ'A

Niezawodny w PRACY, niedościgniony w SPRAWNOŚCI, najtańszy i najlepiej zastosowany, jako środek LOKOMOCJI do przewożenia ŁADUNKÓW, MATERJAŁÓW BUDOWLANYCH, oraz ZIEMIOPŁODÓW.

Pracuje o 40—50% taniej od każdego samochodu ciężarowego.

IDEALNY typ TRAKTORA dla celów PRZEMYSŁOWYCH I ROLNICZYCH.

Wyłączne przedstawicielstwo na b. Królestwo Kongresowe, Kresy i Małopolskę

DOM ROLNICZY, FABRYKA MASZYN I ODLEWNIĄ ŻELAZA

H. MÜHSAM, Sp. Akc. WŁOCŁAWEK

463c

ODDZIAŁ — WARSZAWA
Mazowiecka 7, tel. 525-00.

ODDZIAŁ — LWÓW
Rutowskiego 1, tel. 66-02.

OGŁOSZENIE

Urząd gminy Karczmiska, powiatu Puławskiego zakłada nowe księgi ludności stałej. Wzywa przeto osoby zainteresowane do przedłożenia dowodów przynależności do gminy Karczmiska w terminie do dnia 1 marca 1930 r. Po upływie tego terminu, osoby, które nie złożą dowodów przynależności, stracą prawo do wpisu jako stali mieszkańcy gminy Karczmiska.

Karczmiska, dnia 19 września 1929 r.

Pisarz gminy: (—) *Bukowski*.

Wójt gminy Karczmiska (—) *Goliszek*.

573a

CZOS. 13458/11/41

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH POLSKICH.
NUMER POJEDYŃCZY 1 ZŁOTY.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7
TELEFONY. 131-92 I 225-50.

Ceny ogłoszeń: Wolne miejsce na pierwsze str. okładki lub strona w tekście: 450 zł., — 1/2 str. 225 zł., — 1/3 str. 112 zł. 50 gr. Poza tekstem za stronę: 300 zł., — 1/2 str. 150 zł., — 1/4 str. 75 zł. Ogłoszenia związków samorz. (dostarczone bezpośrednio do Administracji o 25% taniej) za str. 200 zł., — 1/2 str. 100 zł., — 1/4 str. 50 zł.

KONTO CZEKOWE POCZT. KASY OSZCZ. Nr. 1520.

Redakcja rękopisów niezwraca.

Kierownik Redakcji Aleksander Bogusławski.

Komitet Redakcyjny: *Józef Bek, Stefan Boguszewski, Dr. Władysław Dalbor, Wacław Gajewski, Władysław Korsak, Joachim Wołoszynowski.*

ROK XI.

WARSZAWA, 13 PAŹDZIERNIKA 1929 R.

Nr. 41

TRESC NUMERU 41: Sytuacja — *M. Jaroszyński*. Sprawy bieżące. Wiadomości zagraniczne. Gmina wiejska i miejska: a) O portfelu wekslowym w gminnych kasach pożycz. — *S. O.* b) Kronika gminna. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Ogłoszenia

Sytuacja

Zyjemy pod znakiem wzmożonej walki politycznej, która przenika do wszystkich dziedzin życia wewnętrznego w Państwie i wszędzie swe piętno wyciska.

Samorząd jest instytucją wybitnie polityczną, lecz w innym, szerszym i — jeśli się tak wyrazić można — wyższym znaczeniu tego słowa. Jego polityczne cele polegają na wiązaniu obywateli z Państwem i na jednoczeniu ich wzajemnym. Jego przeznaczeniem jest wdrażać do wspólnej pracy nad sprawami wspólnymi i pociągając do niej wszystkich bez względu na stanowisko socjalne, wyznanie, narodowość, przekonania polityczne. Jego zadaniem jest zapewnić tym wszystkim obywatelom rzeczywisty wpływ na bieg spraw publicznych.

Jako narzędzie dalekością polityki państwowej, jako rezerwa sił twórczych dla Państwa, jako kuźnia wartości, dla Państwa nieodzownych, jako instytucja, z której wyjść może ratunek i odrodzenie, gdy przyjdą ciężkie terminy na Państwo — samorząd nie nadaje się do tego, aby się stać terenem walki politycznej między grupami o władzę w państwie. Nie nadaje się także i dlatego, że olbrzymia większość jego funkcji, polegająca na zaspokajaniu *wszystkim* wspólnych potrzeb dnia codziennego, ze względu na swoją treść i charakter niewiedzi ma wspólnego z kwestią wpływu politycznego na rządzenie Państwem. Ale gdyby się nawet do tego rodzaju walk politycznych nadawał — ze względu na swoje wyższe przeznaczenie i na swoją trwałą wartość dla Państwa winien być od tych walk wyjęty, immunizowany. Tak, jak ze względu na wyższy interes państwowy immunizuje się zazwyczaj kwestje polityki zagranicznej.

Tak być powinno ze względu na wyższy interes państwowy. Ale nie ludźmy się i miejmy odwagę powiedzieć sobie jasno: tak nie jest i tak w bliskim czasie nie będzie. Walczące strony nie oprą się pokusie, by z orga-

nów i instytucyj samorządu ukuć broń do swych politycznych, z celami samorządu nic nie mających wspólnego, rozgrywek. Taki jest bowiem, niestety, poziom naszego życia politycznego, taka namiętność walki, takie panują metody walki politycznej.

I dlatego, powiedzmy sobie wyraźnie, sytuacja jest dla samorządu zła.

Złą jest ona także i z innego powodu. Minione dwa lata przeżyliśmy pod znakiem gospodarczej rozbudowy samorządu. Dobra konjunktura gospodarcza działała ożywczo na prace samorządu, pozwalając je rozwijać w nieznanych dotychczas rozmiarach. Odrodził się nieistniejący właściwie od czasu wielkiej wojny kredyt komunalny, powodując podejmowanie przez samorząd wielkich planów inwestycyjnych i rokując nadzieje szybkiego wyrównania wiekowych zaniedbań na polu materialnej i duchowej kultury, jakie na ziemiach polskich pozostawiły rządy zaborcze.

Ale dobra konjunktura gospodarcza minęła. Rok bieżący jest niedobry, a nic nie zdaje się zapowiadać, aby lepszym był rok przyszły. Źródła kredytu komunalnego wyczerły niemal doszczętnie. Zmniejsza się również w stopniu bardzo znacznym wydajność danin komunalnych. Zapadła finansowa ciasnota, powodując z konieczności znaczne ograniczenia prowadzonych przez samorząd prac.

W minionym okresie korzystnej konjunktury gospodarczej zdziałano na terenie samorządu wiele dobrego. Stworzono rzeczy o trwałej wartości. Ale dobrze, jeśli ktoś zdołał się na czas zorientować w przemijającym charakterze dobrej konjunktury, przewidzieć zbliżający się kryzys i do tych przewidywań dokroić realizację planów. Samorząd taki wykorzystał konjunkturę dobrą i bez ryzyka wszedł w okres zły. Były jednak również

W 1749/78/138

liczne samorzady, które—nie koniecznie ze swojej własnej winy—działały tak, jakby dobra konjunktura była już zjawiskiem stałym. Rozpoczęły wielkie dzieła, których realizację rozłożyły na dłuższy lat szereg—i w okresie ciasnoty finansowej weszły bez gotowych efektów dobrej konjunktury, a tylko z porzuceniem pracami. Następnym tego są dotkliwe straty w postaci marnowania poczynionych nakładów bez możliwości kontynuowania robót. Do strat materialnych przyłączają się liczne szkody moralne, jakie wyrządza gorzka i depresja.

Sytuacja gospodarcza nie jest tedy dla samorządu lepsza od sytuacji politycznej.

Jakież stąd wypływają wskazania na chwilę bieżącą?

Samorząd w Polsce wciąż jeszcze czeka na swoją rozbudowę prawną i polityczną, ba, w niejednym wypadku nawet na elementarne uporządkowanie podstaw swojej egzystencji. Powiedzmy sobie jednak szczerze: nie pora teraz myśleć o jakiejś rozbudowie, nie pora nawet dążyć do jakiegokolwiek ogólniejszego porządkowania podstaw prawnych samorządu. Moment obecny uważam za wybitnie niekorzystny dla wszelkich zasadniczych ustaw samorządowych, czy „wielkich“, czy „małych“. Albowiem dominujący w naszym życiu publicznym nastrój politycznej walki, ze względu na swoje niebywałe napięcie, zatręba i wypaczył każdy zdrowy pomysł. Gdyby pod wpływem takiego nastroju tworzono ustawy, nosiłyby one na sobie niezawodnie wybitne piętno walki i byłyby złe. A przecież ustaw samorządowych często zmieniać nie można pod grozą niebezpiecznych zaburzeń w organizmie państwowym.

Nie wiemy jednak, kiedy sytuacja się zmieni. Dlatego, uznając za niewskazane przeprowadzanie ustaw samorządowych w obecnym momencie, tem intensywniej winniśmy je przygotowywać, tem gruntowniej przetrwać ich zasadnicze elementy. Czynić to musimy tem bardziej, że, według mojego zdania, do zasadniczych rozstrzygnięć, które zadecydują o losach samorządu, na długie lata, jesteśmy wciąż jeszcze za mało przygotowani. Albowiem projekty zasadniczych norm, dotyczących samorządu, były przedmiotem gry i walki politycznej między grupami i między Sejmem i Rządem, były również przedmiotem dyskusji — i to niewyczerpującej — między szczupłym gronem specjalistów; natomiast świadomości społeczeństwa nie przeniknęły w dostatecznej mierze. A przecież co jak co, ale ustawy samorządowe, które mają uregulować same podstawy życia zbiorowości,

ci, powinny być możliwie dojrzałym owocem przeświadczenia społecznego, a nie przypadkowym rezultatem wygranej tej lub innej grupy politycznej.

A w bieżącym życiu samorządu, które pomimo niesprzyjających warunków toczyć się musi i będzie?

Zapobiec wszystkim destrukcyjnym wpływom walki politycznej, oddziałującym na samorząd, nie potrafimy. Niemniej przeto działacze samorządowi, stojący zazwyczaj dość daleko od tej walki — i to bez względu na swoje przekonania polityczne — wyteżać muszą siły, aby zło, w zasadzie nieuniknione, ograniczyć do najmniejszych rozmiarów. Każdy sukces pod tym względem będzie niezmiernie cenny.

I złej sytuacji gospodarczej samorząd sam przełamać nie zdoła. Jednakże, i w tych szczupłych ramach działalności, jakie zakreślają niekorzystne warunki finansowe, jest przecież tak wiele do zrobienia. A jakkolwiek wielkich rzeczy dokonać teraz nie można, można jednak dokonać wielu rzeczy — choćby drobnych — lecz ważnych. Musimy się ich imać z tym samym zapałem i oddaniem się, jakie samorządowcy wykazali przy realizowaniu rzeczy wielkich.

A nade wszystko trzeba teraz — właśnie teraz, przy zmniejszonym rozmachu gospodarki samorządowej, — wiele rzeczy uporządkować. Tem bardziej, że w minionym okresie wielkiego rozmachu, przy wyteżonym i nieraz gorączkowym zajmowaniu się wielkimi rzeczami, dopuszczono do niejednego nieporządku w rzeczach mniejszej wagi, do rozprzężenia się niejednego kółka w aparacie pracy samorządu.

A wreszcie, nie mogąc wielkich rzeczy obecnie przedsięwziąć, trzeba je jednak tem intensywniej przygotowywać. Bo pamiętajmy naukę minionego okresu dobrego: środki były, ale brakło przygotowań i planów, stąd wiele błędów i zawodów. Obyśmy przeto, kiedy nastaną lepsze czasy, w co wszyscy głęboko wierzymy, nie musieli znowu improwizować programów gospodarczych!

Samorząd i działacze samorządowi przetrwali już nieraz ciężkie czasy, przetrwają i obecną niekorzystną sytuację. A trwanie nasze — to nie czekanie z założonymi rękami, lecz ciągła myśl o przyszłości i ciągła praca dla przyszłości. Pola dla niej nie zabraknie nigdy. W ten tylko sposób, zachowując aktywność, przeniesiemy w lepsze czasy nieuszczerplony skarb wartości społecznych i państwowych, jakie tkwią w samorządzie.

M. Jaroszyński.

Sprawy bieżące

ANKIETA O PRZEDSIĘBIORSTWACH KOMUNALNYCH.

(H.). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, przywiązując specjalną wagę do racjonalnego ukształtowania stosunków gospodarczych w przedsiębiorstwach komunalnych, przystąpiło do zebrania szczegółowych danych, dotyczących charakterystyki tych przedsiębiorstw. Zebranie tych danych ma być dokonane w drodze spec-

jalnej ankiety, rozpisanej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych reskryptem z dnia 31 lipca b. r. Nr. SG. 321/5. Odpowiedź na ankietę ma być przedstawiona Ministerstwu przez wojewodów do dnia 1 grudnia r. b.

Do wymienionego wyżej pisma Ministerstwo dołączyło pięć rodzajów formularzy wraz ze szczegółowymi instrukcjami do niektórych z tych formularzy oraz instrukcję ogólną co do sposobu wykonania ankiety. Formularze te wraz z instrukcjami mają być przez wojewo-

dów rozesłane w odpowiedniej ilości do wszystkich związków komunalnych i międzykomunalnych z poleceniem wypełnienia formularzy i zwrócenia ich urzędowi wojewódzkim. Prace, związane z ankietą, mają być w poszczególnych związkach komunalnych (międzykomunalnych) poruczone specjalnie do tego wyznaczonemu funkcjonariuszowi, pod którego kierownictwem poszczególne przedsiębiorstwa będą wypełniały formularze. Ankietę obejmuje rok budżetowy 1928/29; w wypadkach, gdzie dane muszą być dostosowane do pewnej ściśle określonej daty, za podstawę należy brać dzień 31 marca 1929 r.

Formularz Nr. 1 obejmuje wykaz wszystkich przedsiębiorstw komunalnych (własne, mieszane, koncesjonowane, wydzierżawione), znajdujących się na terenie związku w chwili wypełnienia formularza. Podzielone one są w formularzu na grupy według poszczególnych dziedzin działalności związków komunalnych, w każdej grupie wyliczone być mają poszczególne rodzaje tych przedsiębiorstw, poczem wykazana ma być ich ilość, ogólna ilość zatrudnionych w nich pracowników, wreszcie ma być zaznaczone, w jakim budżecie dane przedsiębiorstwo figuruje (administracyjnym wzgl. przedsiębiorstw). Do formularza Nr. 1 związki komunalne mają dołączyć szereg załączników w postaci arkuszy opisowych dla każdego przedsiębiorstwa, wykazanego w formularzu, które mają charakteryzować te przedsiębiorstwa. Ministerstwo położyło szczególnie silny nacisk na dokładne wypełnienie formularza Nr. 1 i jego załączników.

Formularz Nr. 2 obejmuje rachunek strat i zysków dla każdego poszczególnego przedsiębiorstwa. Według tego formularza każdy związek komunalny (międzykomunalny) wypełni tyle osobnych arkuszy, ile posiada przedsiębiorstw.

Formularz Nr. 3 składa się z dwóch arkuszy; pierwszy jest arkuszem zbiorczym dla danych z formularza Nr. 2 i wykazać ma rezultaty finansowe, osiągnięte przez przedsiębiorstwa w r. 1928/29, ujęte w stosunku do kapitału zakładowego; drugi ma być wykazem długów przedsiębiorstw komunalnych według stanu tych długów w dn. 31 marca 1929 r.

Formularz Nr. 4 obejmować będzie znowuż tyle arkuszy, ile przedsiębiorstw posiada dany związek komunalny (międzykomunalny), w każdym zaś z tych arkuszy zilustrowane ma być rozszerzenie przedsiębiorstwa i dokonane w niem inwestycje w okresie lat 1919 — 1929.

Formularz Nr. 5 wreszcie obejmować ma również tyle arkuszy, ile w danym związku jest przedsiębiorstw, a w każdym arkuszu ma być określony stan przedsiębiorstwa w dniu wypełnienia formularza.

Do wypełnionych formularzy mają związki komunalne dołączyć: monografie, ogłoszone w druku, memorjały oraz wszelkie inne materiały, charakteryzujące działalność przedsiębiorstwa komunalnego, zebrane, sporządzone i posegregowane przez związek komunalny względnie przedsiębiorstwo przy innych okazjach.

Ankietę powyższą powitać należy z pełnym uznaniem, da ona bowiem niewątpliwie bardzo cenny materiał informacyjny o przedsiębiorstwach komunalnych, co do których odczuwamy silnie brak ścisłych wiadomości.

W SPRAWIE ŚCISŁEGO PRZESTRZEGANIA BUDŻETÓW I UNIKANIA BUDŻETÓW DOLATKOWYCH.

(H.) W sprawie powyższej Min. Spr. Wewn. wydało okólnik z dn. 26.VIII b. r. Nr. 182 treści następującej:

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 522) przewiduje w § 1 możliwość uchwalania budżetów dodatkowych, jeżeli w ciągu roku obrotowego zajdzie potrzeba dokonania wydatku nieprzewidzianego lub przewidzianego w niewystarczającej wysokości. Zgodnie z § 58 rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28.VI.1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 433) budżet dodatkowy narówni z budżetem zasadniczym podlega zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Wspomniany wyżej przepis § 1 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17.VI.1924 r. daje również możliwość dokonania wydatku poza budżetem, gdy wydatek ten nie da się odroczyć bez szkody dla związku komunalnego lub gdy wynika z ustawowego obowiązku, pod warunkiem jednak, aby zarząd związku zawiadomił o tem reprezentację na najbliższym posiedzeniu celem zatwierdzenia wydatku i sposobu jego pokrycia. Z powyższego wynika, że tylko w wyjątkowych wypadkach, określonych wyraźnie przez ustawodawcę, zarząd związku komunalnego może dokonać wydatku nieobjętego budżetem i zatem niezatwierdzonego jeszcze przez władzę nadzorczą. Natomiast dotychczasowa praktyka wykazała, że niemal wszystkie większe miasta, jako też wiele powiatowych związków komunalnych, korzysta z tego przepisu w ten sposób, iż czyni wydatki nieprzewidziane budżetem, wstawiając je później — zazwyczaj w końcu roku — do budżetu dodatkowego i stawia przez to władzę nadzorczą zatwierdzającą budżet dodatkowy wobec faktu dokonanego.

Zważywszy, że szereg lat gospodarki przy ustabilizowanej walucie powinien dać zarządom związków komunalnych tyle doświadczenia, któreby nawet samą instytucję budżetów dodatkowych czyniły zbedną, polecam w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu pouczyć związki komunalne:

1) że gospodarka finansowa związku komunalnego ma być prowadzona ściśle w ramach budżetu, który został uchwalony przed rozpoczęciem danego okresu budżetowego i uzyskał zatwierdzenie władzy nadzorczej;

2) że budżet dodatkowy może być uchwalany tylko w wyjątkowych wypadkach, niemożliwych do przewidzenia przy układaniu budżetu zasadniczego, natomiast w żadnym razie nie powinien mieć miejsca w tych wypadkach, które należą do normalnego zakresu gospodarki związku komunalnego; w tych bowiem wypadkach odpowiednio kredyty powinny być przewidziane — na podstawie doświadczenia lat ubiegłych i przy ustabilizowanej walucie — w budżecie zasadniczym;

3) że wydatki przewidziane w budżecie dodatko-

wym powinny być w zasadzie dokonywane dopiero po uzyskaniu zatwierdzenia władzy nadzorczej;

4) że związki komunalne obowiązane są ściśle stosować się do wspomnianego wyżej przepisu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o dokonywaniu wydatków budżetem nieprzewidzianych i to zarówno co do wyjątkowości wypadków, w których dopuszczalne jest takie wydatkowanie, jak i co do konieczności zawiadomienia o tych wydatkach i sposobie ich pokrycia reprezentacji komunalnej *na najbliższym posiedzeniu*. Uchwała reprezentacji komunalnej o przyjęciu do wiadomości tych wydatków i sposobu ich pokrycia powinna być niezwłocznie przesłana do wiadomości władzy nadzorczej wraz ze szczegółowym wyjaśnieniem i uzasadnieniem, dlaczego dany wydatek nie został przewidziany w budżecie zasadniczym. W żadnym razie nie wolno jednak poza budżetem dokonywać tego rodzaju wydatków, które zostały odrzucone bądź przez reprezentację komunalną, bądź przez władzę nadzorczą przy zatwierdzaniu budżetu.

W związku z powyższymi wskazówkami, dotyczącymi budżetowania, zwracam uwagę na konieczność czuwania przez władzę nadzorczą nad tem, aby budżety związków komunalnych były realne, t. zn. aby wydatki miały całkowite pokrycie w realnych dochodach. Uwaga ta dotyczy przede wszystkim przewidywanych w budżetach pożyczek, których preeliminowanie może się odbywać tylko zgodnie z przepisami, zawartymi w § 8 wymienionego już rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28.VI.1926 r. Zaznaczam, że nawet w tym wypadku, gdy istnieje możliwość zaciągnięcia pożyczki, należy przed jej zaciągnięciem wszechstronnie zbadać celowość wydatków, na pokrycie których ma być ona użyta, a zwłaszcza konsekwencje, jakie pociągnie za sobą dokonanie zamierzonej inwestycji dla całej gospodarki związku komunalnego (wysokość obciążenia budżetu spłatą zobowiązań z tytułu zaciągnięcia pożyczki w zestawieniu z rentownością powstałego z pożyczki zakładu względnie przedsiębiorstwa lub też w zestawieniu z wydatkami na utrzymanie takiego nowopowstałego urządzenia wzgl. zakładu dobra publicznego, które powodować może obciążenie budżetu niezależnie od spłaty raty pożyczkowej w postaci dopłaty z ogólnego budżetu do kosztów utrzymania nowopowstałej instytucji).

O ile chodzi o pożyczki, to zwracam uwagę na niedopuszczalność lekceważenia przez związki komunalne swych obowiązków w zakresie terminowego spłacania rat pożyczkowych i procentów. Wyrazem takiego lekceważenia przez związki komunalne swych zobowiązań pożyczkowych jest fakt, że niektóre związki komunalne zaniedbują nawet wogóle preeliminowania w budżetach zwyczajnych wydatków na spłatę długów. Tego rodzaju postępowanie jest ustawowo niedopuszczalne i ubliża publicznie - prawnemu charakterowi związków komunalnych oraz podważa zaufanie do nich na rynku kredytowym. Nadmienając, że zaległości związków komunalnych z tytułu spłaty długów wobec jednego tylko Banku Gospodarstwa Krajowego z początkiem maja r. b. wyniosły około 7 milionów złotych w zlocie, zaznaczam, iż postępowanie takie spowodować musi przymusową egzekucję zaległości, czego związki publicznie - prawne stanowczo powinny unikać.

PROJEKT ZWINIĘCIA STANOWISKA KASJERA W WYDZIAŁACH POWIATOWYCH.

(H.). Jeden z wojewodów zwrócił się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z zapytaniem, jak należy traktować powstały na obszarze jego województwa projekt zlikwidowania etatu kasjera w wydziale powiatowym i poruczenia przyjmowania wpłat i dokonywania wypłat na rachunek wydziału powiatowego komunalnej kasie oszczędności z tem, iż rachunkowość i księgowość prowadzoną była przez biuro wydziału powiatowego.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych po porozumieniu się z Ministerstwem Skarbu oświadczyło, iż projekt ten zasadniczo — zwłaszcza ze względów oszczędnościowych — uznaje za dobry, że jednakże nie może on być zrealizowany przed dokonaniem odpowiedniej zmiany rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1927 r. o kasowości i rachunkowości związków komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 345), które to rozporządzenie w obecnym jego brzmieniu stoi na stanowisku, iż związki komunalne posiadają własne kasy.

O ile nam wiadomo, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie przystąpiło jeszcze do opracowania zmiany rozporządzenia o kasowości i rachunkowości związków komunalnych, która to zmiana dałaby podstawę do realizacji projektu, o którym wyżej mowa.

NOWE PRZEPISY O PODATKU ŁADUNKOWYM.

(H.). Miasta, które przed wejściem w życie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych wprowadziły u siebie podatek od towarów wywożonych i przywożonych, mają prawo poboru — na podstawie art. 12 wspomnianej ustawy — podatku od towarów przywożonych drogami żelaznymi i wodnymi. Podatek to nieco archaiczny i o tyle niesprawiedliwy, że pobierają go tylko niektóre miasta, co utrudnia oczywiście kalkulację cen w przemyśle i handlu. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych jednakże słusznie sprzeciwia się zniesieniu tego podatku — dopóki miastom, które z podatku tego czerpią pokaźne nieraz dochody, nie zostaną zapewnione inne odpowiednie źródła dochodowe.

Wymiar powyższego podatku (t. zw. podatku ładunkowego) oparty jest na kolejowej opłacie przewoźwej i określony szczegółowo w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych. Rozporządzenie to — z uwagi właśnie na częste zmiany kolejowej taryfy dla przewozu towarów, jak również pod wpływem naporu płatników podatku — było już kilkakrotnie zmieniane.

TYLKO RADIO odbiorniki z marką
„RADIO JAR“
 zapewniają idealny odbiór.
„RADIO JAR“ Wytwórnia Warszawa,
 Krakowskie - Przedmieście 20, tel. 528-37. 344d

Od 1 października wchodzi w życie nowa, znacznie podwyższona, taryfa opłat kolejowych za przewóz towarów. Nowe przepisy o podatku ładunkowym, których projekt opracowuje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Komunikacji, Ministerstwem Skarbu oraz Ministerstwem Przemysłu i Handlu, dostosowuje stawki podatku ładunkowego do taryfy kolejowej w ten sposób, aby wysokość podatku pozostała w zasadzie niezmienną. Projektowane rozporządzenie (które powinno obowiązywać od dnia wejścia w życie nowej taryfy kolejowej, powinno być zatem ogłoszone przed dn. 1.X. b. r.) zawierać ma nadto nowe określenie pojęcia ładunków tranzytowych, nadto zaś ma uchylić pobór podatku od towarów, przywożonych kolejami wąskotorowymi (dojazdowymi).

ZWALCZANIE WŚCIEKLIZNY I PODATEK OD PSÓW.

(H.). II Zjazd Międzynarodowy Komitetu Zwalczenia Epizootji, który odbył się w r. 1928 w Paryżu, powziął w sprawie zwalczania wścieklizny niżej przytoczoną uchwałę; podajemy ją z uwagi na to, że zwalczanie wścieklizny obchodzi bardzo żywo gminy, a treść uchwały odpowiada całkowicie obowiązującym u nas w tej dziedzinie przepisom, jak również ze względu na aktualność tej sprawy, gdyż w związku z tą uchwałą w Ministerstwie Spraw Wewn. rozważana jest kwestja podwyższenia stawek komunalnego podatku od psów. Treść uchwały jest następująca:

I. Jest rzeczą konieczną, aby rządy poszczególnych państw prowadziły wspólną sprężystą i stanowczą akcję przeciw wścieklicznie w celu całkowitej likwidacji tej choroby.

II. Według dotychczasowych doświadczeń choroba ta może być zupełnie zlikwidowana przez ostre zastosowanie środków weterynaryjno - policyjnych, które przynoszą pomyślne rezultaty, zwłaszcza, jeżeli są stosowane na jednakowych zasadach z równą bezwzględnością na wielkich obszarach.

Główne zasady zwalczania są następujące:

1) zabijanie wszystkich psów walęsających się oraz bezpańskich.

2) *ogólne obowiązkowe opodatkowanie psów* z zaopatrywaniem ich w znaczki widoczne, któreby pozwalały łatwo rozpoznać, że pies jest rejestrowany. Psy, nie zaopatrzone w te znaczki, winny być uważane za bezpańskie i zabijane,

3) psy wściekle należy niezwłocznie zabijać, psy zaś podejrzane o wściekliznę, zwłaszcza zaś te, które pokąsały ludzi, należy również zabijać po uprzednim zbadaniu, pozwalającemu na ustalenie rozpoznania.

4) winny być zabijane również psy, które — chociaż nie były pokąsane — miały jednakże styczność ze zwierzętami wściekłymi lub podejrzanymi o wściekliznę.

5) w wielkich miastach oraz w okręgach zapoietrzonych jest niezbędne używanie kagańców i prowadzenie psów na smyczy.

6) psy, które pokąsały ludzi, mogą być uznane za niepodejrzane o wściekliznę dopiero wówczas, jeżeli pod-

dane dwutygodniowemu nadzorowi nie wykażą żadnych podejrzanych objawów,

7) inne podejrzane zwierzęta winny być utrzymywane pod nadzorem przez okres conajmniej 3-miesięczny.

III. Szczepienia ochronne psów mogą być traktowane jako środek pomocniczy przy walce z wścieklizną i stosowane tylko u psów zdrowych, które następnie winny być poddane nadzorowi weterynaryjnemu. Szczepienia te mogą być przeprowadzone przy zachowaniu następujących warunków:

1) szczepienia mogą się odbywać szczepionkami, zawierającymi zabite lub osłabione zarazki,

2) szczepienia psów, pokąsanych przez zwierzęta wściekle lub podejrzane, jak również przez koty, jest bezwzględnie zakazane.

Szczepienia innych zwierząt mogą być dokonywane i po zarażeniu się, o ile możności — w terminie 2 tygodniowym, w warunkach, określonych przez właściwe władze.

KOSZTY PODWÓD DLA NAUCZYCIELI RELIGJI.

(H.). Ministerstwo Wyznań Rel. i Ośw. Publ. wyjaśniło w r. 1927 kuratorjom okręgów szkolnych, że wydatek na koszty podróży dla nauczycieli religji, zarówno etatowych jak i nieetatowych, w szkołach powszechnych, leżących poza stałą siedzibą nauczyciela religji, jako wydatek rzeczowy, obciąża gminę — po myśli art. 11 ustawy z dn. 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143).

Jeden z wydziałów powiatowych stanął jednakże obecnie na stanowisku, że wydatek powyższy nie jest wydatkiem ściśle rzeczowym, a raczej osobowym i jako taki pokryć go powinno Państwo z budżetu Min. W. R. i O. P.

W związku z tem Ministerstwo Spraw Wewn. restryktem Nr. A. A. 5208 wyjaśniło, że ustęp 1 art. 11 ustawy z dn. 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143) dotyczy wogóle wydatków „rzeczowych“ w odróżnieniu od wydatków „osobowych“ przewidzianych w ust. 2 tegoż artykułu. Wydatki na koszty przejazdów nauczycieli religji winny być uważane jako wydatki „rzeczowe“. W art. 11 przytoczonej wyżej ustawy, w pierwszym zdaniu, wyliczone są taksatywnie wszelkie wydatki rzeczowe, jakie ponosi Skarb Państwa w stosunku do publicznych szkół powszechnych. Wydatki „na wszelkie inne potrzeby rzeczowe“ ponosić winna gmina. Wymienienie zaś w dalszym ciągu art. 11 ustawy poszczególnych wydatków, jakie winna pokrywać gmina, nie jest wyliczeniem wyczerpującem. Pomiędzy wyczerpująco wyliczonymi wydatkami, które pokrywane są ze Skarbu Państwa, nie jest wymieniony wydatek na koszty dostarczenia podwód dla nauczycieli religji, wobec czego winien on być zaliczony do wydatków „na wszelkie inne potrzeby rzeczowe“ szkół, który ponosić winna gmina.

KOMPETENCJE WYDZIAŁÓW WOJEWÓDZKICH W SPRAWIE ZWOLNIENIA ZE STANOWISKA WÓJTÓW I SOŁTYSÓW.

(T.). W sprawie powyższej M. S. W. wysłało do Panów Wojewodów w Warszawie, Łodzi, Białymstoku, Kielcach i Lublinie okólnik Nr. 173 z dnia 15.8.1929 r. Nr. SS. 3091 okólnik treści następującej:

W pewnym poszczególnym wypadku zakwestjonowano konieczność zasięgnięcia przez Wojewodę opinii Wydziałów Wojewódzkich przed wydaniem decyzji w sprawie zawieszenia, ewentualnie złożenia z urzędu wójta i sołtysa (art. 55 ustęp ostatni rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19.1.1928 roku Dz. U. Nr. 11, poz. 86), opierając się na mylnem twierdzeniu, jakoby wójta i sołtysów — ze względu na charakter tych stanowisk w myśl ustawy gminnej z 1864 r. nie można było uważać jako organów związku komunalnego. W związku z tem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia:

Ustawa gminna z r. 1864 (zbiór praw cesarstwa rosyjskiego, tom II, wydanie z r. 1892, kontynuowane w latach 1906, 1910, 1912 i 1913; organizacja zarządu gubernij Królestwa Polskiego, dział piąty: art. 194 — 313) stwierdza w art. 196, że administrację interesów gminnych i gromadzkich w gminach i gromadach wioskowych powierza się zebraniom gminnym i gromadzkim, oraz osobom przez te zebrania wybranym. Dokładniejsze sprecyzowanie pojęcia składu administracji gminnej znajdujemy w art. 203, według którego to artykułu administrację gminy — poza radą gminną, wprowadzoną dopiero dekretem Naczelnika Państwa z dnia 27.11.1918 r. o utworzeniu rad gminnych na obszarze b. Król. Kongr. (Dz. P. P. Nr. 18, poz. 48) — składają: 1) zebranie (zgromadzenie) gminne, 2) wójt gminy i 3) sołtysi. Według obecnych pojęć prawnych — wszystkie te czynniki administracji gminnej są właśnie organami gminy.

Zachodziłoby jeszcze pytanie, czy wymienione 3 ostatnie czynniki są organami gminy, jako związku komunalnego. Odpowiedź twierdzącą na to, o ile chodzi o zebranie (zgromadzenie) gminne daje między innymi art. 208 cyt. ustawy. Z art. tego wynika, że zgromadzenie gminne spełnia za gminę szereg takich atrybucyj, które wyraźnie wskazują na to, że występuje ono tu w charakterze organu gminy jako związku komunalnego. Z postanowień art. 216, a w szczególności ust. II p. 3 oraz z innych postanowień cyt. ustawy gminnej wynika, że wójt gminy, — który zresztą pochodzi z wyboru zgromadzenia gminnego (art. 208 ust. 1 p. 1 cyt. ust. w związku z art. 3 ust. 1 cyt. dekretu z 27.11.1918 r.), — sprawuje szereg czynności wchodzących w zakres działania gminy (między innymi wykonuje uchwały zebrania gminnego) jako związku komunalnego.

Z powyższego wynika, że wójt gminy jest organem gminy — jako związku komunalnego, wobec czego przy składaniu z urzędu wójta gminy z mocy ustawy z 1864 r. (art. 247) będą mieć zastosowanie przepisy końcowego ustępu art. 55 powołanego rozporządzenia.

O ile chodzi o sołtysa, to ten, będąc organem gromady (art. 196, 236 i 266 i inne cyt. ust. z r. 1864), jest

zarazem w myśl wyżej cytowanego art. 203 organem gminy jako związku komunalnego, gdyż według art. 221 cyt. ust., musi spełniać wszelkie legalne rozkazy i zlecenia wójta, nie tylko w sprawach policyjnych, lecz innych na wójta gminy włożonych, a więc i w sprawach, wynikających z postanowień art. 216 ust. II, czyli w sprawach t. zw. własnego zakresu działania gminy. Z powyższego wynika, że przy rozstrzygnięciu odwołania od decyzji starosty w sprawie złożenia z urzędu sołtysa w myśl art. 247 cyt. ustawy z 1864 r. będą mieć również zastosowanie przepisy końcowego ustępu art. 55 cyt. rozporządzenia o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej.

ORGANIZACJA TYMCZASOWEGO ZARZĄDU POWIATOWEGO NA TERENIE MAŁOPOLSKI.

(K. W.). W przedmiocie ustroju zarządów tymczasowych w powiatach małopolskich Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dnia 10 sierpnia 1929 Nr. SS 1057/28 wyjaśniło dodatkowo, że zarządzenie Ministerstwa o obowiązkowym zasięgnięciu opinij rady przybocznej przez starostę, będącego kierownikiem tymczasowego zarządu powiatowego, odnosi się do przypadków, w których na mocy ustępu czwartego par. 53 ustawy o reprezentacji powiatowej mianowany został kierownik tymczasowego zarządu powiatowego, jako samoistny organ dla tymczasowego załatwiania wszystkich spraw powiatu autonomicznego, a dodana mu rada przyboczna jest *tylko organem doradczym*.

Artykuł 53 ustęp czwarty ustawy o reprezentacji powiatowej, pozostawiając władzy nadzorczej zupełną swobodę co do wyboru sposobu, w jaki tymczasowo załatwiane być powinny sprawy powiatu, aż do ustanowienia nowej rady powiatowej, dopuszcza także możliwość mianowania — dla tymczasowego załatwiania spraw powiatu — *kolegjalnego zarządu* pod przewodnictwem z góry wyznaczonego kierownika.

Zarówno w jednym jak i w drugim sposobie mianowania tymczasowego zarządu, *zakres działania czy to komisarza czy to kolegjalnego zarządu jest identyczny*, to jest, że przysługuje im zarząd wszystkich spraw powiatu. Różnica natomiast leży w tem, że w pierwszym wypadku organem zarządzającym jest komisarz, a dodana mu rada przyboczna jest tylko ciałem doradczym, zaś w drugim wypadku zarząd jest kolegjalny.

Atrybucje zarządu kolegjalnego są daleko szersze, niż atrybucje rady przybocznej. Zarząd kolegjalny staje się organem decydującym, wchodzącym w uprawnienia rady powiatowej i wydziału powiatowego.

Zależnie od stosunków lokalnych, władza nadzorcza określa odnośnym aktem administracyjnym, która z powyższych form organizacyjnych tymczasowego zarządu powiatowego wchodzi w zastosowanie. Według treści odnośnego aktu administracyjnego o ustanowieniu tymczasowego zarządu powiatowego ocenianą być powinna kwestja zakresu czynności organów powołanych do tymczasowego załatwiania spraw powiatu.

W akcie administracyjnym, mianującym zarząd kolegjalny powiatu, może być postanowione, że przewodni-

czący spełnia jedynie rolę przewodniczącego kolegium, odpowiadającą pod względem zakresu czynności roli prezesa rady powiatowej, a niektórzy członkowie zarządu rolę wydziału powiatowego — *cały zaś zarząd kolegjalny funkcje rady powiatowej*. Możliwą i prawnie uzasadnioną byłaby także i taka organizacja zarządu, że zarząd kolegjalny wybiera z pośród siebie *organ ściślejszy*, któremu przekazane będą czynności wydziału powiatowego.

Mogą być zatem powołane dla tymczasowego załatwiania spraw powiatu organa *na wzór normalnych organów* samorządu powiatowego, pochodzących z wyboru z odpowiadającym im zakresem czynności.

W razie ustanowienia kolegjalnego zarządu powiatowego mają odnośnie do jego obrad i powzięcia uchwał analogiczne zastosowanie odpowiednie przepisy ustawy o reprezentacji powiatowej, odnoszące się do obrad i uchwał rady powiatowej.

Powyższe wskazówki odpowiadają zapatrywaniu prawnemu, wyrażonemu *w orzeczeniu Najwyższego Trybunału Administracyjnego* z dn. 22.II.1926 r. L. Rej. 874/24 w sprawie tymczasowego załatwiania bieżących spraw gminnych, które to zapatrywanie analogicznie stosuje się także do sprawy tymczasowego załatwiania spraw samorządu powiatowego w wypadku rozwiązania przez władzę nadzorczą normalnej reprezentacji powiatowej na podstawie powołanego na wstępie par. 53 ustawy o reprezentacji powiatowej.

W SPRAWIE DEPUTOWANYCH POWIATOWYCH.

(W.). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w rekrypcie z dn. 25.IX.1929 r. Nr. SS.3084/3 udzieliło Wojewodzie Pomorskiemu w sprawie instytucji deputowanych powiatowych następującego wyjaśnienia:

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 19/I 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) reguluje jedynie organizację władz administracji ogólnej, kolegiów, współdziałających z nimi w wykonywaniu zadań administracji ogólnej — oraz częściowo sądownictwa administracyjnego. Przepis zatem art. 68 ust. 2 wyż. wym. rozporządzenia odnosi się do kwestji zastępstwa starosty a) w samym urzędzie, b) w kolegium współdziałającym (wydziale powiatowym), c) w sądzie administracyjnym (wydziale powiatowym). Natomiast nie odnosi się do zastępstwa w Wydziale powiatowym, jako organie samorządu powiatowego.

Instytucja zastępstwa starosty, jako przewodniczącego wydziału powiatowego oraz wogóle w zakresie spraw komunalnych przez t. zw. deputowanych powiatowych, opierająca się na przepisach pruskiej ordynacji powiatowej, nie została zatem uchylona przepisami wyżej wymienionego rozporządzenia Prezydenta R. P. Instytucja ta nie mogła też przestać obowiązywać ze względu na przepis art. 67 Konstytucji, ile że w myśl art. 126 ust. II Konstytucji wszelkie istniejące w chwili wejścia w życie Konstytucji przepisy i urzędzenia prawne niezgodne z jej postanowieniami miały być najpóźniej do

roku od uchwalenia tej Konstytucji przedstawione ciału ustawodawczemu do uzgodnienia z nią w drodze prawodawczej, co jednakże w odniesieniu do przepisu par. 75 pruskiej ordynacji powiatowej, na którym opiera się instytucja deputowanych powiatowych, nie nastąpiło.

Wobec powyższego kwestję instytucji deputowanych powiatowych i zastępowania przez nich starosty, jako przewodniczącego wydziału powiatowego, można oceniać jedynie na podstawie odnośnych przepisów pruskiej ordynacji powiatowej (par. 75, par. 118 i par. 136).

Z treści zaś tych przepisów ordynacji powiatowej przy ścisłej ich interpretacji wynika, że instytucja deputowanych powiatowych jest wprawdzie obligatoryjną, t. zn. że w każdym powiecie powinni być ustanowieni deputowani powiatowi, że jednak uprawnionymi do zastępstwa starosty, jako przewodniczącego wydziału powiatowego, są oni dopiero na podstawie specjalnego powierzenia im tego zastępstwa przez władzę nadzorczą.

Według komentarzy zawartych w podręczniku Illing - Kautza t. III powołujących się na rozporządzenia ministerjalne i wyroki Wyższego Sądu Administracyjnego w Berlinie w szczególności wyrok Wyższego Sądu Administracyjnego z dn. 17.V.1883 (Zbiór orzeczeń tego Sądu tom 10, str. 24), mogło być za czasów pruskich powierzone zastępstwo landrata zamiast jednemu z deputowanych powiatowych, urzędnikowi królewskiemu przydzielonemu landratowi (referendarzowi, regierungs-assessorowi), lub sekretarzowi powiatowemu (par. 75, ust. II ordynacji powiatowej) na krótsze okresy czasu z tem zastrzeżeniem, że referendarz lub „Regierungs-assessor“ nie mogli przewodniczyć w sejmiku powiatowym, zaś sekretarz powiatowy, ani w sejmiku, ani w wydziale powiatowym (par. 118 i 136 ord. pow.). Przy dłuższych przeszkodach w urzędowaniu, zachodzących po stronie landrata, można było także pominąć zupełnie deputowanych powiatowych i zastępstwo landrata jako przewodniczącego wydziału powiatowego powierzyć za zgodą Ministra Spraw Wewnętrznych specjalnemu Komisarzowi, który miał także prawo przewodniczenia w wydziale i sejmiku powiatowym.

Biorąc powyższe pod uwagę, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie znajduje przeszkody prawnej w tem, ażeby obecnie w wypadku niezbędnej konieczności powierzać zastępstwo starosty, jako przewodniczącego wydziału powiatowego z pominięciem deputowanych powiatowych, urzędnikowi starostwa wyznaczonemu przez Pana Wojewodę w myśl art. 68 ust. II rozporządzenia o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej na zastępcę starosty, jako kierownika władzy administracji ogólnej I instancji, z tem jednak zastrzeżeniem, że takie zastępstwo starosty, jako przewodniczącego wydziału powiatowego na wypadek dłuższej (więcej niż 14 dni trwającej) przeszkody w urzędowaniu starosty nie może przechodzić na tego urzędnika automatycznie, lecz na podstawie każdorazowego osobnego powierzenia mu tego zastępstwa przez Pana Wojewodę w porozumieniu z Izłą Wojewódzką (art. 55 p. 4 w związku z art. 98 rozporządzenia o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej) i za zgodą Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

WYNAGRODZENIE CZŁONKÓW WYŻSZEJ KOMISJI DYSCYPLINARNEJ DLA FUNKCJONARJUSZÓW SAMORZĄDOWYCH I NIEKTÓRYCH INNYCH GRUP FUNKCJONARJUSZÓW PUBLICZNYCH Z SIEDZIBĄ W POZNANIU.

(W.). Odpowiadając na pismo Przewodniczącego Wyższej Komisji Dyscyplinarnej dla funkcjonariuszów samorządowych i niektórych innych grup funkcjonariuszów publicznych z siedzibą w Poznaniu, Ministerstwo Spraw Wewn. w piśmie z dnia 4.9.1929 r. Nr. S. S. 4088 wyjaśniło, że decydowanie w sprawie wysokości wynagrodzenia członków tej Komisji nie leży w kompetencji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, gdyż rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24.II.1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 206) w art. 28 wyraźnie zastrzega oznaczenie wysokości tego wynagrodzenia wojewodzie poznańskiemu w porozumieniu z wojewodą pomorskim po wysłuchaniu opinii obu odnośnych wydziałów wojewódzkich.

Równocześnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyraziło zdanie, że wysokość wynagrodzenia członków Wydziału Wojewódzkiego za udział w posiedzeniach tego Wydziału nie powinna mieć żadnego wpływu na wysokość wynagrodzenia tychże członków za udział w posiedzeniach Wyższej Komisji Dyscyplinarnej w charakterze członków tej Komisji.

Pozatem zaś przepis art. 28 ust. II rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 24.II.1928 r. — zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, nie daje podstawy do robienia różnic przy określaniu wysokości omawianego wynagrodzenia pomiędzy członkami Komisji Dyscyplinarnej, będącymi funkcjonariuszami publicznymi, pobierającymi stałe uposażenie służbowe a członkami, którzy, nie będąc funkcjonariuszami publicznymi, stałego wynagrodzenia służbowego nie pobierają.

POŻYCZKI Z KOMUNALNEGO FUNDUSZU POŻYCZKOWEGO (wyrównawczego).

Na posiedzeniu Specjalnej Komisji w dn. 23 sierpnia r. b. zostały przyznane pożyczki z Komunalnego funduszu pożyczkowego następującym samorządom:

Wydz. Pow. w Starogardzie	25.000 zł.
„ w Kamieniu Koszyrskim	20.000 „
„ Dziśnieńskiemu w Głębokiem	30.000 „
„ w Tarnopolu	20.000 „
„ w Opocznie	20.000 „
„ we Włocławku	20.000 „
„ w Sochaczewie	30.000 „
„ w Siedlcach	25.000 „

W SPRAWIE POWIATU SZCZUCZYŃSKIEGO.

(H.). Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 307 — utworzony został w województwie Nowogródzkim powiat Szczuczyński z siedzibą władz powiatowych w Szczuczynie.

Utworzenie tego powiatu stało się powodem nieporozumień przy kierowaniu przez urzędy pocztowe korespondencji urzędowej — z uwagi na istnienie powiatu tejże nazwy w województwie

Magistratowi w Grodnie	25.000 „
„ w Siedlcach	25.000 „
„ w Białej Podl.	20.000 „
„ w Tomaszowie Maz.	25.000 „
„ w Ostrowiu Wlkp.	15.000 „
„ w Działdowie	20.000 „
„ w Ostrowie Kiel.	25.000 „

Ponadto udzielono całkowitych względnie częściowych prolongat pożyczek, wydanych poprzednio Wydziałom Powiatowym: w Ostrołęce, Drohiczyń, Jarosławiu, Prużanie, Lubcmli, Rzeszowie, Oszmianie, Lidzie, Hrubieszowie, Kosowie Pol., oraz Magistratom: w Częstochowie, Płocku, Białymstoku i Włocławku.

Odmówiono udzielenia pożyczek Wydziałom Powiatowym: w Miechowie, Białej Podl., oraz Magistratom: w Stolinie i Nowym Sączu.

Pozostawiono do rozpatrzenia na następnych posiedzeniach zgłoszenia o pożyczki Wydziałów Powiatowych: w Chrzanowie, Ostrołęce, Stołpcach i Janowie Lubelskim.

Na posiedzeniu tej samej Komisji w dniu 30 września b. r. zostały przyznane pożyczki z Komunalnego Funduszu Pożyczkowego następującym samorządom:

Wydz. Pow. w Tarnopolu	30.000 zł.
„ w Łowiczu	50.000 „
„ w Białej Podlaskiej	50.000 „
„ w Kowlu	30.000 „
„ w Sokolowie Podlaskim	50.000 „
„ w Kartuzach	30.000 „
„ Mińsku Mazowieckim	20.000 „
Magistratowi w Siedlcach	50.000 „
„ w Ilży	10.000 „
„ w Zawierciu	50.000 „
„ w Białymstoku	100.000 „
„ w Kowlu	35.000 „
„ w Nowem Mieście n/Pilicą	40.000 „

Ponadto udzielono całkowitych, względnie częściowych prolongat pożyczek, wydanych poprzednio Wydziałom Powiatowym: w Baranowiczach, Rypinie, Zdobunowie, Wilejce, Pińczowie, oraz Magistratom: w Lublinie, Grajewie, Ostrowie Wlkp., Pabjanicach, Piaszecznie, Lipnie.

Odmówiono udzielenia pożyczek Wydziałowi Pow. w Ostrołęce i gminie wiejskiej w Borownie pow. Kamień - Koszyrskiego. Odmówiono również prolongowania pożyczek Wydz. Pow. w Grójcu i Magistratowi m. Ostrołęki.

Odłożono do następnego posiedzenia Komisji rozpatrzenie zgłoszeń o pożyczki Wydziału Powiatowego w Augustowie, Magistratu w Ciechanowie, Wieluniu, Zgierz.

Białostockiem, aczkolwiek z siedzibą władz powiatowych w Grajewie.

Niejednokrotnie zdarza się mianowicie, że starostwo powiatowe w Grajewie otrzymuje pakiety urzędowe należne starostwu powiatowemu w Szczuczynie w województwie Nowogródzkim.

Ponieważ okoliczność ta powoduje otwieranie mylnie skierowanych pakietów przez niewłaściwy urząd, zbyteczną następnie korespondencję i otrzymywanie przesyłek przez urząd właściwy w terminie spóźnionym — przeto Ministerstwo Spraw Wewn. o-

kólnikiem z dn. 13.VIII b. r. Nr. 170 zarządziło, by korespondencja urzędowa przeznaczona dla urzędów — w Szczuczynie w woj. Białostockim z siedzibą władz powiatowych w Grajewie, była adresowana wprost do Grajewa, bez dodatku wskazującego na powiat Szczuczynski.

WYDATKI POWIATOWYCH ZWIĄZKÓW KOMUNALNYCH NA AKCJĘ POPIERANIA ROLNICTWA W WOJEW. STANISŁAWOWSKIM PRELIMINOWANE NA ROK BUDŻETOWY 1929/30.

(K. K.). Ogólna suma wydatków wszystkich samorządów powiatowych na cele popierania rolnictwa wynosi około 500.000 zł. Suma ta ma być wydatkowana na następujące działy:

1) na utrzymanie instruktorów rolnych — w zaokrągleniu	100.000 zł.
2) na oświatę rolniczą a) pozaszkolną (w wojew. stanisławowskim niema ani jednej ludowej szkoły rolniczej)	40.000 „
b) na budowę szkoły rolniczej	35.000 „
3) na doświadczalnictwo rolnicze	31.000 „
4) na hodowlę	160.000 „
w czym 50% sumy przeznaczono na zakup buhai.	
5) na zalesienie i zawiązkowanie nieużytków	17.000 „
6) na ogrodnictwo i sadownictwo	20.000 „
7) na weterynarię	56.000 „
8) na inne cele związane z popieraniem rolnictwa	41.000 „

Ogółem 500.000 zł.

W porównaniu do lat poprzednich udział powiatowych związków komunalnych w zakresie finansowego popierania rolnictwa wzrósł niepomniernie. I tak w 1924 r. na cele popierania rolnictwa wydatkowały wymienione związki komunalne ogółem 5.300 zł., czyli 0,6% ogólnej sumy budżetu w tym roku; a w 1928/29 wydatki te wzrosły do 336.000 zł., stanowiąc 5,6% sumy budżetu, zaś w r. 1929/30 prelimitowano na akcję popierania rolnictwa 500.000 zł., czyli przeciętnie 8% ogólnych rozchodów.

Wzrost ten należy przypisać nie tylko zwiększającej się w owym okresie sile podatkowej ludności i otwarciu nowych źródeł podatkowych na podstawie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, ale w głównej mierze coraz większemu zrozumieniu wśród działaczy samorządowych i ludności konieczności podniesienia produkcji rolnej i jej racjonalnej organizacji.

Poza tem należy nie zapominać, że do niedawna akcję popierania rolnictwa na terenie województwa Stanisławowskiego, jak zresztą w całej Małopolsce, prowadziły niemal wyłącznie dobrowolne organizacje rolnicze, — obecnie zaś wobec stwierdzenia dość nikłych wyników tej pracy — do bezpośredniej działalności w tej dziedzinie przystąpiły wszystkie powiatowe związki komunalne, organizując własny personel instruktorski — stąd jedną z istotnych przyczyn wzrostu wydatków na cele popierania rolnictwa.

Z POW. SOCHACZEWSKIEGO.

W dniu 1 października r. b. odbył się w Sochaczewie jednodniowy pokaz rolniczo - hodowlany, urządzony staraniem Samorządu Powiatowego, organizacji rolniczych, Związku Młodzieży Wiejskiej i młodzieży szkolnej pow. Sochaczewskiego.

Wystawę zaszczylił swą obecnością jej protektor Wojewoda Warszawski p. inż. St. Twardo, powitany na granicy powiatu przez Starostę Powiatowego p. T. Reind'la i członka Sejmiku Powiatowego p. Zdanowskiego.

Przed otwarciem wystawy zostały wygłoszone przemówienia przez Przewodniczącego Komitetu Pokazowego Starostę p. Reind'la, jego zastępcę p. Wojciechowskiego, p. o. burmistrza m. Sochaczewa p. Dr. Tomczyńskiego i delegata Związku Młodzieży Wiejskiej p. Mikiciuka, podnosząc zasługi i prace, położone przy urządzaniu wystawy przez członków Komitetu — w pierwszym zaś rzędzie przez Przewodniczącego i Sekretarza p. E. Ciurlika (insp. sam. gminnego).

P. Wojewoda w dłuższych słowach odpowiedział na powitanie, poczem przeciął wstęgę, dokonywując oficjalnego otwarcia pokazu, a następnie zwiedził wystawę w towarzystwie członków Komitetu oraz Naczelnika Wydziału Rolnego Woj. Warsz. p. Tustanowskiego, Rady Wojewódzkiej p. Gintowt-Dziewiałowskiego i innych.

Pokaz wypadł imponująco: na wyróżnienie zasługiwały ekspozycje, wystawione przez Koło Ziemianek, Związek Młodzieży Wiejskiej i młodzież szkolną, tudzież bydło i konie, dostarczone staraniem Okręgowego Towarzystwa Rolniczego. Wystawę zwiedziło z górą 3.000 osób.

W czasie wystawy odbyły się pod przewodnictwem p. Wojewody posiedzenia: Komitetu Pokazu Roln. - Hod. i Pow. Komitetu Regionalnego; w międzyczasie zaś udekorowani zostali medalem 10-ciolecia Niepodległości pracownicy samorządowi, a nadto przyjęci byli przez p. Wojewodę Naczelnicy władz i urzędów niezespólnych, tudzież przedstawiciele miejscowych związków i stowarzyszeń.

Wiadomości zagraniczne

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE W CZECHOSŁOWACJI.

Czasopismo niemieckie „Zeitschrift für Wohnungswesen“, poświęcone wyłącznie kwestji mieszkaniowej w zeszytach 16 za rok bieżący podaje dane statystyczne o budownictwie wogóle a mieszkaniowem w szczególności w Czechosłowacji za okres 1919 — 1927 na podstawie zestawień czechosłowackiego państwowego urzędu statystycznego.

Wspomniana statystyka obejmuje 81 gmin o ludności ponad 10.000 oraz 33 gmin, położonych w sąsiedztwie średnich miast, które tworzą osiedla o ludności ponad 3.000. Statystyka rozróżnia pewne typy budownictwa mieszkaniowego i tak: domy mieszkalne, hotele i pensjonaty, budynki publiczne i inne.

Ogółem wybudowano w latach 1919 — 1927 w Czechosłowacji 36.804 domów, przyczem ruch budowlany wzrastał z każdym rokiem, osiągając kulminacyjny punkt w r. 1927 przez budowę 6827 domów.

Z ogólnej ilości wybudowanych domów przypada na:

domy mieszkalne	28.730	budynków
hotele i pensjonaty	128	„
budowle publiczne	471	„
inne budowle	7.475	„

Z tego przypada na:

Czechy 17.744 domów (w tem 13.424 domów mieszkalnych).

Morawy i Śląsk 8.555 domów (w tem 7.980 domów mieszkalnych).

Słowację 8.072 domów (w tem 5.675 domów mieszkalnych).

Ruś Podkarpacka 2.133 domów (w tem 1.651 domów mieszkalnych).

Ten wzmagający się z każdym rokiem ruch budowlany przysporzył 93.593 mieszkań, z których przypada na:

Czechy	56.794
Morawy i Śląsk	21.819
Słowację	12.874
Ruś Podkarpacką	2.106

Miasto Praga o ludności 800.000 wybudowało w omawianym okresie 7195 domów, z których na domy mieszkalne wypada 4.802 domów.

Edu. Jez.

INSTYTUT NAUK URBANISTYCZNYCH W PARYŻU.

Ciekawe wiadomości, dotyczące wyższych studiów samorządowych we Francji, przynoszą nam numery sierpniowe 512 i 513 „L'action Communale“.

Instytut Urbanistyczny przy Uniwersytecie Paryskim, powołany do życia dekretem z dnia 29 grudnia 1924 roku, jest dwuletnią szkołą wyższą, która w zakresie swoich wykładów obejmuje całokształt wiedzy z dziedziny samorządu miejskiego, a więc: rozwój miast, organizacja społeczna gospodarki miejskiej, administracja, organizacja finansów miejskich, rozbudowa miast i wiele innych.

Po przestudjowaniu dwuletniego kursu nauk słuchacze, których frekwencja zresztą jest bardzo skrupulatnie sprawdzana, — obowiązani są do złożenia ostatecznych egzaminów. Złożenie egzaminu uprawnia do otrzymania dyplomu, wydawanego z ramienia Uniwersytetu Paryskiego.

Przy Instytucie Urbanistycznym znajduje się sekcja, specjalnie przeznaczona dla czynnych urzędników

administracyjnych i komunalnych. O ile Instytut Urbanistyczny jest w gruncie rzeczy szkołą tak zwaną naduniwersytecką, jakich we Francji jest sporo, to znaczy, że osoby po ukończeniu studiów wyższych mogą znaleźć w Instytucie fachowe uzupełnienie swoich studiów — to sekcja przy Instytucie Urbanistycznym dla urzędników administracyjnych i komunalnych ma na celu ułatwienie i usprawnienie pracy wyżej wspomnianych urzędników, a to przez udostępnienie całego szeregu wiadomości fachowych z dziedziny administracji i samorządu.

Wśród wykładanych przedmiotów znajdują się: zarys prawa administracyjnego, zarys prawa cywilnego, przepisy finansowe, ustawy o rozbudowie miast i temu podobne. Wykłady, w wyżej wymienionej sekcji, są wieczorowe i trwają dwa lata.

W celu ułatwienia korzystania z wykładów sekcji urzędnikom z prowincji zorganizowane jest także nauczanie korespondencyjne.

Wszyscy zapisani (tak uczęszczający osobiście, jak i korespondencyjnie) mają prawo, po ukończeniu dwuletniego kursu, zdawać egzamin i w razie dodatniego wyniku otrzymują świadectwa z ukończenia kursów dla urzędników administracyjnych i komunalnych.

Minister Spraw Wewnętrznych specjalnym pismem zalecił, aby wyższe stanowiska samorządowe w miastach, posiadających ponad 4000 mieszkańców, w miejscowościach klimatycznych i turystycznych powierzać tym, którzy posiadają dyplomy Instytutu Urbanistycznego, a wogóle zatrudniać urzędników, którzy mają fachowe wykształcenie samorządowe i ukończyli sekcję dla urzędników administracyjnych i komunalnych przy Instytucie Urbanistycznym.

GMINA WIEJSKA I MIEJSKA

O portfelu wekslowym w gminnych Kasach pożyczkowo-oszczędnościowych

Portfel wekslowy stanowi integralną, najistotniejszą część majątku gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej, reprezentuje bowiem, jeżeli się tak wyrazić można — całą działalność kredytową instytucji. Wszystkie kredyty, które gminna kasa uzyskuje od instytucji bądź to państwowych, bądź też komunalnych łącznie z funduszami własnymi (kap. zakładowy i zasobowy) oraz z sumami otrzymanymi przez kasę, jako wkłady oszczędnościowe — gminna kasa rozpożycza ze swej strony między członków gminy stosownie do zgłoszonego zapotrzebowania kredytu. Wzajemnie za pożyczki udzielone przez kasę w gotówce, lub też w towarze (np. w nawozach sztucznych) otrzymuje ona od pożyczkobiorcy dokument zabezpieczający zwrot pożyczki w terminie. Dokumentem takim jest weksel albo też skrypt dłużny. Posiadając taki dokument, kasa może uzyskać swoją należność czy to drogą normalnej spłaty długu przez dłużnika w terminie, czy też za pomocą sposobów, przewidzianych w art. 45 Statutu Normalnego (Rozp. Min. Spr. Wewn.

z 13.III.1925 r., Dz. Ust. Nr. 35, poz. 239 wraz z załącznikiem). Widzimy stąd, że dokumenty, wchodzące w skład portfelu wekslowego, stanowią gwarancję zwrotu udzielonych przez kasę pożyczek i wobec tego zawartość portfelu wekslowego uważać można za pewną formę gotówki, za tak zwany surogat pieniądza.

Dokładne uprzytomnienie sobie tego faktu, że — jak powtarzamy raz jeszcze — stan portfelu wekslowego przedstawia nam stan majątku kasy, a więc należąca do niej gotówka — zabezpieczy przed popełnianiem wielu błędów.

Poszczególne zarządy gm. kas pożyczkowo-oszczędnościowych, odnoszące się czasami z pewną niewiarą do weksli i skryptów dłużnych, jako do dokumentów zabezpieczających zwrot kredytu i traktujących je nierozdkiem z lekceważeniem — powinny uświadomić sobie, że o ile dokument dłużny po przejściu danego terminu nie zamienia się na gotówkę i dłużnik w dalszym ciągu uchyla się, wbrew żądaniu władz kasy, od zapłacenia

sumy dłużnej, to powyższy stan rzeczy jest tylko winą zarządu. Prawo nasze bowiem w żadnej może dziedzinie nie jest tak bezwzględne, jasne i twarde, jak w dziedzinie prawa wekslowego. Każda sprawa wekslowa decydowana jest przez sąd właściwy bezapelacyjnie.

Administracyjny sposób egzekwowania przeterminowanych należności kasy, przewidziany w wymienionym artykule 45 Statutu — dostatecznie zabezpiecza od wszelkich w tym względzie niespodzianek tak, że kasa zawsze może swoją należność uzyskać.

Portfel wekslowy składa się, jak już wspomnieliśmy, z weksli i skryptów dłużnych. Wobec częstych nieporozumień zwrócić należy uwagę na pewne szczegóły, dotyczące wspomnianych dokumentów.

Znak odręczny niepiśmiennego zaświadcza się na wekslu notarialnie (przez rejenta), na skrypcie dłużnym zaś przez podpis 2-ch świadków, przyczem świadkowie ci nie mogą być jednocześnie poręczycielami lub urzędnikami (należyc do personelu) lub członkami zarządu kasy (art. 28 statutu).

Administracyjny sposób ściągania należności kasy stosuje się zarówno do sum wekslowych, jak i oznaczonych na skryptach dłużnych. W wypadku spłaty częściowej przed terminem — następuje adnotacja o tem na wekslu („z tego weksla spłacono“ i t. d.) w myśl art. 38 prawa wekslowego. Powyższe notowania są rzeczą konieczną, gdyż poza zgodnością z odnośnym przepisem — umożliwiają dokładne uzgodnienie portfelu wekslowego z pozostałościami bilansową.

Wszelkie adnotacje, dotyczące prolongaty należności, winny być wypełnione na skryptach dłużnych w odnośnych rubrykach (na odwrocie).

Dotychczas mówiliśmy o portfelu wekslowym, jako o zbiorze wszystkich dokumentów dłużnych, obecnie przechodzimy do uwag praktycznych i do wskazań technicznych. A więc jak należy przechowywać portfel wekslowy i w jaki sposób zarząd kasy winien pilnować terminów spłat weksli i skryptów w nim się znajdujących?

Celem należytego przechowywania weksli, których suma przekracza w wielu kasach kwotę 50 tysięcy złotych — zarząd kasy powinien zakupić właściwy skórzany portfel wekslowy. Portfel taki kosztuje około 50 zł., wystarczy na kilka lub nawet kilkanaście lat, zabezpiecza zaś dokumenty dłużne od zniszczenia oraz jednocześnie przechowuje je w kolejności terminów płatności a przez to ułatwia pilnowanie terminów.

Większość gminnych kas poż. - oszczędnościowych nie posiada skórzanego portfelu. Widuje się w kasach aż nazbyt często cały stos weksli i skryptów owinięty w

gazetę, dokumenty rozstrzęsione, w chaosie i nieporządku. Przyczyny szukać należy w niedostatecznym zrozumieniu przez zarządy kas, że kupno portfelu to nie luksus zbyteczny, to nie nadmierne obciążenie budżetu kasy, lecz *wydatek, który się kasie tysiącrotnie opłaca.*

Sposób segregowania weksli i skryptów w/g terminów płatności w portfelu jest zbyt prosty, żeby narzekać jakiegokolwiek wątpliwości.

Nadmienić należy, że jest rzeczą ogromnie potrzebną i wprost nieocenioną oddaje usługi sposób praktykowany w wielu kasach, a mianowicie, numerowania (ołówkiem), dokumentów dłużnych zgodnie z numeracją w księdze pożyczkowej (pomocniczej do r-ku pożyczek).

Jak dalece ułatwia system powyższy wszelkie sprawdzania i uzgadniania portfelu wekslowego z księgami kasy — każdy zainteresowany przekonać się o tem może doskonale. Numer na danym wekslu musi się bezwzględnie zgadzać z numerem konta w księdze pożyczkowej, gdyż wszelkie omyłki powodują trudności i taktyczne usuwają wszystkie zalety tego systemu.

W niektórych kasach na dokumentach dłużnych oprócz liczby odpowiadającej liczbie konta w ks. pożyczek, zamieszcza się jeszcze drugą (poza kreską łamaną), odpowiadającą danej pozycji w Ks. Dz. Główna. Ten system jest też dobry, gdyż zmierza do uproszczeń wszelkiego rodzaju uzgodnieniach, które są przecież osią, dookoła której cała księgowość kasy i wogóle każdej instytucji obraca się zawsze.

Zaznaczamy, że wszystkie dokumenty dłużne przechowywać się winny w kasie ogniotrwałej pod kluczem. Jeden klucz znajduje się u skarbnika, drugi u przewodniczącego lub członka zarządu — (art. 4 regulaminu zarządu gm. kas poż. - oszcz.) — nigdy zaś u rachmistrza kasy, gdyż to sprzeciwia się zasadzie odpowiedzialności skarbnika za majątek kasy (art. 13 regulaminu zarządu).

Oprócz uporządkowania w/g terminów płatności dokumentów dłużnych w portfelu należy jeszcze prowadzić terminatkę, która ułatwia zarządowi przestrzeganie terminów płatności weksli i czyni zbytecznym ciągłe i kłopotliwe zagłębienie do portfelu celem orientacji i sprawdzenia, które weksle są płatne w danym terminie.

Jednocześnie zaznaczamy, że o ile z jakichkolwiek bądź powodów nabycie portfelu w danej kasie okazałoby się na razie niemożliwe — stosowanie opisanego powyżej sposobu numerowania weksli łącznie z prowadzeniem dokładnej terminatki byłoby wprost niedającą się uniknąć koniecznością.

S. O.

KRONIKA GMINNA

Z ŻYCIA SAMORZĄDU GMINNEGO W POW. OSZMIAŃSKIM. W dniu 10 września 1929 roku w sali Wydziału Powiatowego w Oszmianie odbył się zjazd wójtów i pisarzy oraz burmistrzów i sekretarzy pow. Oszmiańskiego.

Pod przewodnictwem starosty oszmiańskiego p. Z. Kowalewskiego rozpatrzono i omówiono szereg spraw,

dotyczących gospodarki i pracy samorządowej w powiecie, między innymi poruszono sprawy doprowadzenia stanu sanitarnego do porządku, postanowiono w miasteczkach oraz wsiach, które są zastrakowane, przystąpić do układania chodników i zadrzewienia dróg; poruszono również sprawy budowlane, bezpieczeństwa pożarowego i urzędzenia piorunochronów.

P. Starosta przyjął sprawozdanie od pp. naczelników gmin z wykonania robót drogowych systemem szarwarkowym. Podkreślić należy, że prawie połowa wsi powiatu Oszmiańskiego posiada zabrukowane ulice, co dodatnio wpływa na estetyczny wygląd i stan sanitarny.

WYBORY DO RADY MIEJSKIEJ W OSTROWI MAZOWIECKIEJ. Wybory do Rady Miejskiej w Ostrowi Mazowieckiej dały następujące rezultaty: 1) Polski klub gospodarczy 5 mandatów, 2) P. P. S. — 2, 3) Żydowski klub narodowy — 4; 4) Żydzi ortodoksy — 1.

KURS PROWADZENIA KAS GMINNYCH. Państwowy Bank Rolny urządza w Piotrkowie w dniach od 14 do 19 października r. b., przy współudziale Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego i Wydziału Powiatowego Piotrkowskiego 6-dniowy kurs umiejętności prowadzenia gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych dla rachmistrzów, członków zarządów i komisji rewizyjnych, członków Rad gminnych i wogóle osób, interesujących się pracą w kasach gminnych.

Kurs powyższy przeznaczony jest dla słuchaczy z powiatów Brzezińskiego, Łaskiego, Łęczyckiego, Łódzkiego, Piotrkowskiego i Radomskiego. Na kurs zapisać się mogą również słuchacze z innych powiatów woj. Łódzkiego oraz z innych województw.

Kurs jest bezpłatny.

Zapisy przyjmują: na terenie województwa Łódzkiego — Urząd Wojewódzki w Łodzi, z innych terenów Państwowy Bank Rolny, Wydział Kredytu Krótkoterminowego, Warszawa, Nowogrodzka 50.

Z GMINY GŁUCHÓW POWIATU SKIERNIEWICKIEGO. Wójt gminy Głuchów powiatu Skierniewickiego p. Józef Botul odznaczony został Srebrnym Krzyżem Zasługi za wybitną pracę samorządową i społeczną, położoną dla dobra gminy (Monitor Polski Nr. 182 z dn. 9 sierpnia 1929 r.).

PRZENIESIENIE SIEDZIBY URZĘDU GMINNEGO Z WAWRA DO REMBERTOWA. Dnia 1 kwietnia 1930 r. (ze względów budżetowych) wejdzie w życie rozporządzenie p. Ministra Spraw Wewnętrznych o wyłączeniu z gminy wiejskiej Okuniew Rembertowa z poligonem artyleryjskim oraz miejscowości Margenta, Zygmuntów, Karolówka, Grzybowa, Zielona, Mokry Łuk, Groszówka i Wesola z Wolą Grzybowską. Wymienione miejscowości włączone będą do gminy Wawer.

W związku z tem odbyło się posiedzenie rady gminnej w Wawrze, na którym zapadła uchwała o przeniesieniu urzędu gminnego z Wawra do Rembertowa.

Uchwała ta wymaga jeszcze aprobaty władzy administracyjnej.

Z GM. WAWER. Na mocy rozporządzenia p. Ministra Spraw Wewnętrznych z gminy Wawer wyłączone będą z dniem 1 kwietnia 1930 r. (ze względów budżetowych) miejscowości Ząbki i zakład leczniczy dla umysłowo chorych w Drewnicy, nadto część lasów państwowych, położonych na terenie Ząbek i Drewnicy. Miejscowości te włączone będą do gminy wiejskiej Marki.

STYPENDJUM IM. PREZYDENTA RZPLI-TEJ. W związku z uroczystościami przyjęcia Pana Prezydenta na terenie nowogródziny, Rada Miejska m. Nowogródka, złożona z przedstawicieli wszystkich narodowości, Polaków, Białorusinów, Tatarów i Żydów, na swem nadzwyczajnem posiedzeniu jednomyślnie uchwaliła, w chęci zaakcentowania swego hołdu wobec reprezentanta majestatu Rzeczypospolitej, wręczyć Panu Prezydentowi podczas uroczystego posiedzenia Rady Miejskiej stypendjum, zebrane z dobrowolnych składek mieszkańców m. Nowogródka i stypendjum to im. Pana Prezydenta przeznaczyć, według jego uznania, dla syna najbiedniejszego robotnika fabryk chorzowskich, który będzie odbywał wyższe studia fachowe.

Wiadomości gospodarcze

WARTOŚĆ ZIEMI I LASÓW W POLSCE.

Według ostatnich obliczeń dokonanych w Zakładzie Polityki Ekonomicznej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, wartość ziemi w Polsce, prócz gruntów leśnych, wynosi 33705 milionów złotych. Z kwoty tej przypada na woj. centralne t. j. b. Kongresówkę 13.163 milj. zł. (39%), na woj. południowe (b. Galicja) — 11,468 milj. zł. (34%), na woj. zachodnie 4,078 milj. zł. (12%), na woj. wschodnie — 4,996 milj. zł. (15%). Jeden hektar ziemi jest stosunkowo najdroższy w woj. południowych, następnie idą woj. centralne i zachodnie, zaś najtańsza ziemia (wyłączając grunty leśne) na kresach szczególnie w Wileńszczyźnie.

Według obliczeń z 1926 r. wartość wszystkich lasów wraz z gruntami leśnymi w Polsce wynosi olbrzymią sumę 7939 milionów zł. Z tego na lasy rządowe przypada 43 proc. wartości, na lasy większej własności — 43%, a na lasy mniejszej własności — 14%. Lasy w woj. centralnych (b. Kongresówka) wyceniane są do wyso-

kości 2587 milj. zł. (33%), w woj. wschodnich — 3053 milj. zł. (38%), w woj. południowych (Małopolska) — 1010 milj. zł. (13%) zaś w woj. zachodnich — 1289 milj. złotych (16%). (AROL).

WARTOŚĆ INWENTARZA MARTWEGO I BUDYNKÓW W ROLNICTWIE.

Według obliczeń dokonanych w Zakładzie Polityki Ekonomicznej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego wartość inwentarza martwego w rolnictwie wynosi około 3642 milj. zł. Z kwoty tej na woj. centralne przypada 1422 milj. zł. (39%), na woj. południowe 1239 milj. zł. (34%), na woj. wschodnie 540 milj. zł. (15%), a na woj. zachodnie 441 milj. zł. (12%). Niską kwotę dla woj. zachodnich tłumaczyć należy tem, że dzielnica ta liczy sporo dużych majątków, które posiadają stosunkowo mniej inwentarza na 1 hektarze niż gospodarstwa małorolne. Natomiast wartość budynków rolniczych osiąga olbrzymią sumę 14307 milj. zł. Z po-

wyższego na woj. centralne przypada 5713 milj. zł. (40%), na woj. południowe 3357 milj. zł. (23%), na woj. zachodnie 2814 milj. zł. (20%) i na woj. wschodnie 2423 milj. zł. (17%). (AROL).

POŻARY.

W pierwszym półroczu r. b. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zlikwidował w dziale przymusowych ubezpieczeń budowlanych od ognia na terenie swej działalności (b. Kongresówka, Małopolska, Kresy Wschodnie) 5353 pożary, przyczem zgorzało 9003 nieruchomości. Straty obliczono na sumę 16.922.581 zł. (AROL).

KURSY WALUT

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 9.X. 1929).

1 dol. St. Zjedn. = 8,90 zł
100 frank. szwajc. = 172,23 zł.
1 funt szterl. = 43,36 zł.
100 frank. franc. = 35,01 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania).

W dn. 8.X 1929 r.: Warszawa:

Zyto 24 — 24,25 zł.
Pszenica 39 — 40 zł.
Jęczmień 24,5 — 29 zł
Owies 23,5 — 24,5 zł.

NABIAŁ.

W dn. 30.IX 1929 r.: Warszawa:

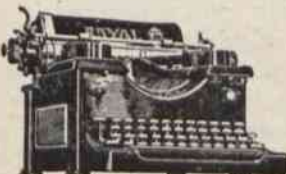

Mleko niezbierane: Cena za 1 litr mleka w hurcie 0,50 zł.

Masło: za 1 kg. w detalu: wyborowe luksusowe 6,25 zł. mleczarskie deserowe II gat. 5,60 zł.; mleczarskie solone 5,8 zł. osetkowe 5,2 zł.

Ceny masła w hurcie rozumieją się o 15% mniej cen detalicznych.

Jaja świeże za skrzynię (24 kopy) 220 — 240 zł.

Jaja świeże za sztukę 0,23 zł.

PROSPERY I OFERTY	Dwuletnia Gwarancja.	Mocna Konstrukcja.	Dogodne Warunki.
			
<p>Najbardziej udoskonalona amerykańska maszyna do pisania</p> <p>Szczyt nowoczesnej techniki amerykańskiej. Zażądaj bezpłatnej i nieobowiązującej do kupna demonstracji.</p> <p>Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe „PACIFIC” Sp. Akc.</p> <p>Al. Jerozolimskie 25. WARSZAWA. Tel. 117-80 i 80-37. 538d.</p>			

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* jeden z sekretarzy gminnych z b. Kongresówki zapytuje:

czy sołtys p. o. wójta może nadal sprawować obowiązki sołtysa wsi i obowiązki radnego gminy.

Odpowiedź: radny, z chwilą gdy zostanie powołany na stanowisko p. o. wójta, nie może już pełnić obowiązków radnego, stając się przewodniczącym rady. Miejsce jego jednak pozostanie nieobsadzone do czasu definitywnego rozstrzygnięcia sprawy samego wójta, a to ze względu na brzmienie ust. 2 art. 5 dekretu z dnia 27.XI. 1918 r. (Dz. P. P. Nr. 18, p. 48). Odnośnie jego funkcji jako sołtysa, to należy stanąć na stanowisku, że on jako p. o. wójta znaczną część czasu będzie spędzał poza gromadą, w której jest sołtysiem i z tego powodu faktycznie nie on, lecz jego zastępca będzie sprawował funkcje sołtysa (art. 240 ukazu z r. 1864). Samego jednak stanowiska sołtysa dana osoba nie traci.

2. *Pytanie:* Magistrat miasta Podbrodzia niniejszem prosi o udzielenie informacji następującej:

czy Kasa Chorych obowiązana jest opłacać podatek sztyldowy na rzecz miasta? Przy wymiarze i poborze podatku w tut. Magistracie obowiązują przepisy zawarte w statucie wzorowym.

Odpowiedź: magistrat nie ma prawa opodatkowywać takich sztyldów; wynika to z wyraźnego brzmienia ust. 1 § 1 statutu wzorowego tego podatku, w którym to

paragrafie jest stwierdzone, że opodatkowaniu podlegają ogłoszenia zakładów, przedsiębiorstw, osób i t. p., mających charakter zarobkowy, co w danym wypadku nie ma miejsca. Statut ogłoszony jest w Dzienniku Urzędowym R. P. Nr. 31 z r. 1924, poz. 317, jako załącznik do rozporz. II Min. Spr. Wewn. z dnia 18.III.1924 r.

3. *Pytanie:* urząd gminy Bereza - Kartuska, powiatu Prużańskiego, zapytuje:

1) Kto jest obowiązany do ponoszenia kosztów kuracyjnych za osobę ubezpieczoną w Kasie Chorych, leczoną na terenie innego okręgu (50% płaci Kasa Chorych, a 50% odnośna gmina), która pracuje na terenie jednej gminy i z tego tytułu opłaca składkę do Kasy Chorych, a stale zamieszkuje w innej, sąsiedniej gminie, — czy gmina miejsca zamieszkania, czy też gmina, na terenie której osoba ta zarobkuje?

2) Czy na pokrycie większej sumy kosztów kuracyjnych gmina może sprzedać dom mieszkalny zmarłego kuracjusza, żyda, pobudowany na placu gromadzkim i jaki jest w tym wypadku tok postępowania? Po zmarłym kuracjuszu pozostała wdowa z małymi dziećmi. Opieki nad nieletnimi niema. Innego majątku prócz domu na pokrycie rzeczonych kosztów kuracji nie pozostało.

Odpowiedź: 1) wątpliwość ta została rozstrzygnięta przez Najw. Trybunał Administracyjny, który w orze-

czeniu z dnia 28 marca 1927 r. L. 1314/25 stwierdził, że za związek komunalny obowiązany do zwrotu różnicy kosztów leczenia za chorych członków Kasy, leczonych w szpitalach położonych poza okręgiem działalności danej Kasy, uważać należy obecnie *gminę stałego miejsca pracy ubezpieczonego*.

2) możliwa jest sprzedaż nieruchomości na pokrycie należności z tytułu zaległych kosztów leczenia — można tego dokonać jedynie w drodze postępowania sądowego.

4. *Pytanie:* sekretarz gminy Kostrowickiej, powiatu Słonimskiego zapytuje:

1) czy gmina obowiązana jest ściągać opłaty drogowe, o ile nie było w tej sprawie uchwały sejmiku pow.; czy wójt może być karany za nieściągnięcie tych opłat i jakie wynagrodzenie za te czynności winna otrzymać gmina;

2) czy gmina może żyrować swoje weksle, wystawione na żądanie pow. kasy oszczędności przez trzecie osoby i kto w imieniu gminy ma prawo je żyrować;

3) czy uchwałą rady gminnej można wprowadzić urzędowanie w niedzielę.

Odpowiedź: 1) Pow. zw. kom. może posługiwać się gminami przy ściąganiu danin powiatowych, opierając się na postanowieniu ustępu 2 art. 55 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom. Za opieszałość w ściąganiu tych danin wójt może być karany przez starostę na podstawie art. 94 rozporz. Kom. Gen. Z. Wsch. z dnia 26 września 1919 r. w brzmieniu rozporz. Kom. Gen. Z. W. z dnia 31.I.1920 r. (Dz. U. Z. C. Z. W. Nr. 11/54, poz. 180). Jeśli chodzi specjalnie o ściąganie przez gminy opłat drogowych — ob. p. 10 okólnika M. S. Wewn. z dn. 19.II.1927 r. Nr. 43 (str. 214 książki p. t. „Skarbowość Samorządu Ter. w Polsce“).

2) Gmina winna zwrócić się z zażaleniem do władzy nadzorczej nad Komunalną Kasą Oszczędności, gdyż niewłaściwym jest żądanie kasy, aby weksle gminy wystawiane były przez osoby trzecie, za co gmina musi tym osobom płacić, a żyrowane przez gminę. Gmina jako wystawca winna całkowicie wystarczyć. W sprawie podpisów na wekslu ma zastosowanie art. 58 rozporządzenia Kom. Gen. Z. W. z dnia 26 września 1919 r. (Dz. U. Z. C. Z. W. Nr. 21, poz. 215).

3) na pracownikach komunalnych ciąży obowiązek o podobnym charakterze, jak na urzędnikach państwowych. Ci ostatni są zobowiązani do pracy i w czasie świąt, a to na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, p. 164). Z powyższego wynika, że trudno jest twierdzić, że pracownicy komunalni w żadnym wypadku nie są zobowiązani do pracy poza godzinami urzędowymi w dni nieświąteczne. Jednak nie może to być stałą regułą i winno być wyjątkowo specjalnie. W wypadku przeciążenia należy złożyć zażalenie do Władzy Powiatowej, powołując się na okólnik Nr. 2 Min. Spr. Wewn. z dnia 4 stycznia 1929 r. (Dz. Urzęd. M. S. W. Nr. 1, poz. 4).

5. *Pytanie:* wójt gminy Topolice zapytuje:

czy kierownikowi 7 kl. powszechnej szkoły należy dostarczyć przez gminę bezpłatnie: mieszkanie, opał i światło.

Odpowiedź: gmina nie ma takiego ustawowego obowiązku. W praktyce, gminy dostarczają nauczycielom mieszkań i to przeważnie bezpłatnie, lecz nie dotyczy to już ani opału, ani światła. W powyższej sprawie p. okólnie pismo Min. Spraw Wewn. z dnia 10 kwietnia 1929 r. Nr. SS 3118/1 (Dz. Urzęd. M. S. W. Nr. 6, poz. 139).

6. *Pytanie:* sekretarz gminy Młynów, pow. Dubieńskiego zapytuje:

1) W końcu roku obrachunkowego okazało się, że zaległości bierne były obliczone przy poprzednim zamknięciu wadliwie, mianowicie, gmina była mniej winna dostawcom niż to wykazano i po opłaceniu wszystkich rachunków pozostała pewna oszczędność. Jak należy sprostować przed zamknięciem ksiąg r-k zaległości biernych, czy spisując różnicę na „ma“ r-ku wykonania budżetu, czy też traktować tę oszczędność jako dochód budżetowy.

2) W końcu roku obrachunkowego nie wszystkie zaległości czynne poprzedniego okresu zostały zrealizowane, czy można spisać saldo tego rachunku na „winien“ r-ku wykonania budżetu, potem sporządzić szczegółowy wykaz faktycznych zaległości czynnych na dzień zamknięcia zarówno za lata ubiegłe, jak i na rok ostatni i zaksięgować je w sumie ogólnej, oraz umieścić w całości w sprawozdaniu z wykonania budżetu, czy też należy traktować niezrealizowane zaległości czynne lat ubiegłych odrębnie od zaległości ostatniego roku, przeprowadzić zaś przez dziennik - główną tylko zaległości, wynikające z danego roku obrachunkowego i tylko te zaległości w sprawozdaniu z wykonania budżetu umieścić.

3) Jak należy rozumieć wyjaśnienia do § 48 rozporządzenia z dnia 28.VI.1926 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 75, poz. 433) zawarte w przepisach budżetowych, opracowanych przez p. Pachnowskiego, które to wyjaśnienie brzmi: „celem ujęcia odpowiedniej ewidencji zaległości biernych i czynnych należy je zamieszczać w budżecie bieżącego okresu budżetowego w osobnych pozycjach“.

Odpowiedź: 1) oszczędności dokonane przy regulowaniu zaległości biernych nie są w żadnym wypadku dochodem budżetowym i na skutek tego, jedyną właściwą drogą jest snisanie powstałej z tego tytułu różnicy na „ma“ rachunku wykonania budżetu.

2) jedynie właściwym jest oddzielne traktowanie zaległości czynnych z każdego okresu budżetowego, gdyż przeciwny system zaciemniałby zupełnie obraz realizowania ostatniego budżetu.

3) wyjaśnienie to wprowadza zasadę bardzo celową; pozycje takie po stronie dochodów i wydatków można wprowadzić dopiero po zamknięciu roku ubiegłego, a więc faktycznie po zatwierdzeniu budżetu przez władzę nadzorczą, a np. przy przyjmowaniu przez właściwy organ związku komunalnego tych zmian, jakie do budżetu wprowadzi władza nadzorczą; ma to zwykle miejsce w maju, czerwcu i wtedy zwykle ustala się ostatecznie cyfry budżetu na dany rok.

7. *Pytanie:* urząd gminy Brzozówka powiatu Janów Lub. zapytuje:

od maja 1916 r. do 8.X.1918 r. mieszkała w gminie pewna kobieta, której to daty (8.X.1918 r.) zmarła, zaś jej dwoje nieślubnych dzieci (w 1918 r.) urodzone w

1912 i 1915 r. — jaką drogą znalazły się w Lublinie nie wiadomo — w r. 1918 zostały tam umieszczone w przytułku na koszt magistratu m. Lublina, gdzie znajdują się do chwili obecnej. Pismem z dnia 23.IV b. r. magistrat m. Lublina zażądał zwrotu 7.270 zł. 50 gr. tytułem kosztów opieki od gminy tutejszej za czas od 21.III.1924 r. do dnia 31.III.1929 r. włącznie. Czy gmina tutejsza jest obowiązana do ponoszenia kosztów opieki w myśl odnośnych ustaw o opiece społecznej.

Odpowiedź: żądanie magistratu m. Lublina jest prawnie uzasadnione, a wynika to z postanowień art. 8 pkt. d. w związku z art. 25 ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, p. 726). Przy występowaniu o zwrot takich należności winien magistrat m. Lublina przestrzegać postanowień rozporządzenia Ministra Pracy i Op. Społ. z dnia 24 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, p. 404). Natomiast roszczenia magistratu muszą być ograniczone do należności jedynie za okres lat 1927 — 28 — 29, a to ze względu na postanowienie ust. 4 art. 21 wyżej cytowanej ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r.

8. **Pytanie:** urząd gminy Maciejów pow. Kowelskiego zapytuje:

Stała mieszkanka jednego z miast zamieszkiwała na terenie gminy i zapadła w stan umysłowo - chory, skąd była skierowana do jednego z zakładów w 1923 r., a wypisaną została w 1927 r.; czy koszta leczenia winna pokrywać gmina przynależności za 1926 i 1927 r., czy też gmina chwilowego niestałego zamieszkania?

Odpowiedź: Koszta leczenia umysłowo chorych pokrywane są na ogólnych zasadach, jak i wszelkie inne koszta leczenia. W danym wypadku ma tu zastosowanie art. 1 ustawy z dnia 29 marca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, p. 214) i o ile chora mieszkała w gminie Maciejów nieprzerwanie przez jeden rok w trzechleciu, poprzedzającym przyjęcie do szpitala, to koszta leczenia od dn. 1 stycznia 1926 r. pokrywa gmina Maciejów.

9. **Pytanie:** p. A. Kowalczyk z powiatu Wieluńskiego zapytuje:

1) Jaki dodatek na mieszkanie należy się od dnia 1 stycznia 1929 r. pomocnikowi pisarza w XII grupie uposażenia utrzymującemu rodzinę (żonaty bezdzietny) gmina ma ponad 7.000 mieszkańców.

2) Jaki szczebel uposażenia należy się pomocnikowi pisarza w XII grupie (żonaty) i w/g jakiego szczebla ma pobierać uposażenie, który, pracując w samorządzie od dnia 1 maja 1920 r. (z przerwą podczas pełnienia służby wojskowej t. j. od października 1926 r. do kwietnia 1928 r.) do obecnej chwili.

3) Czy należy się dodatek komunalny 15% od dnia 1 kwietnia 1928 r., gdyż otrzymałem go od dnia 1-go lipca 1928 r. i w jakiej wysokości.

Odpowiedź: 1) dodatek mieszkaniowy dla osoby, otrzymującej uposażenie XII grupy płac, wraz z dodatkiem ekonomicznym na obszarze b. zaboru rosyjskiego

w miejscowości, liczącej mniej niż 10.000 mieszkańców — wynosi od dnia 1 stycznia 1929 r. miesięcznie zł. 28 gr. 67.

2) o ile pracuje od 1 maja 1920 r. w tej samej gminie i stale w XII grupie płac, to obecnie winien otrzymywać uposażenie w/g szczebla „c“ z terminem awansu do szczebla „d“ w dniu 1 stycznia 1931 roku. Podstawa prawna: § 1 rozporz. Prezyd. Rzplitej z dnia 30. VII. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1073).

3) dodatek komunalny otrzymują pracownicy danej gminy wtedy, gdy poweźmie odnośną uchwałę rada gminna i to od terminu, jaki w danej uchwale będzie określony. Pracownik przyjęty na służbę od dnia 1.IV. 1928 r. od tej daty powinien otrzymywać uposażenie łącznie z dodatkiem komunalnym; wysokość dodatku określa rada gminna, nie może on jednak przekraczać 15% uposażenia.

10. **Pytanie:** wydział powiatowy w Mińsku - Mazowieckim zapytuje:

1) kto obowiązany jest pokrywać koszty leczenia za rocznych pracowników rolnych folwarcznych i na jakiej zasadzie. W jakich wypadkach obciążają te koszty pracodawcę i jakie przepisy regulują ustalenie, że zachorowanie powstało wskutek pełnienia służby;

2) kto obowiązany jest pokryć koszty leczenia za nieletnie dziecko służącego (fornala) folwarcznego;

3) czy zwolnienie właścicieli ziemskich od obowiązku ubezpieczania pracowników folwarcznych w kasach chorych jest zamienione innem świadczeniem i jakim.

Odpowiedź: 1) za pracowników folwarcznych koszta leczenia opłaca ich chlebodawca, lecz jedynie tylko wtedy, gdy choroba została spowodowana „pracą wykonywaną dla pana“ (p. art. 565 rozdziału dziewiątego „o najmie usługi i o wzajemnych obowiązkach panów i służ“ ustawy z dnia 24 maja 1860 r. „o zasadach wiejskich w Królestwie Polskim“ (Dz. U. Kr. Pol. L. VII 215). Wyciąg z tej ustawy ogłoszony jest m. in. pod art. 1780 Kod. Cyw. Nap. w wydaniu z r. 1914 lub późn. Tow. Prawniczego w W-ie. W przeciwnym wypadku koszta te obciążają gminę. Spory w tej sprawie rozstrzygają sądy powiatowe;

2) właściciel folwarku zobowiązany jest do pokrywania kosztów leczenia tylko swego robotnika, a nie jego rodziny. Koszta leczenia tych ostatnich pokrywane są na podstawie ogólnych przepisów prawnych o pokrywaniu kosztów leczenia;

3) zwolnienie właścicieli ziemskich na obszarze b. zab. rosyjskiego (nie na pozostałym obszarze Państwa) od tego obowiązku tłumaczy się historycznie i wynika z postanowienia art. 104 lit. c) ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272). Minister Pr. i Op. Sp. nie skorzystał dotychczas w tym kierunku z tego uprawnienia i z tego też powodu należy stosować, jako b. częściowe wypełnienie tego obowiązku przepisy ustawy z dnia 24 maja 1860 r.

H. i P.

Wydział Pow. Sejmiku Włoszczowskiego

ogłasza

KONKURS

na stanowiska:

- 1) nauczyciela ogrodnictwa,
- 2) nauczyciela przedmiotów ogólnych w Szkole Rolniczej w ROŻNICY,
- i 3) instruktora rzemiosł.

Ad. 1) i 2) wymagane kwalifikacje w/g rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa z dnia 14.9.1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 809).

Uposażenia w gotówce w/g norm Ministerstwa Rolnictwa, oraz mieszkanie, opał, światło i naturalja (8 q zboża, 30 q ziemniaków i 3 litry mleka dziennie).

Ad. 3) Pobory 150 zł. miesięcznie, mieszkanie, opał, światło i naturalja jak dla nauczycieli.

Podania wraz z załącznikami wnosić należy do Biura Wydziału Powiatowego we Włoszczowie w terminie do dnia 15.XII.1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Starosta

(—) *Z. Kotlubaj.*

658a

Jesień 1929 — Wiosna 1930.

Racjonalne obsadzanie dróg i nieużytków daje poważny dochód.

TOPOLE

uszlachetnione, szybko rosnące, po 20 latach do 2 metrów w obwodzie, odmiany: Kanada, Karolina, Wirginia, materiał drzewny b. poszukiwany, dostarcza: **Zarząd maj. Błędów**, poczta Błędów, lub Warszawa, Złota 3.

656a

DRZEWKA i KRZEWY OWOCOWE i OZDOBNE. Kto chce mieć piękne drzewka i krzewy owocowe i ozdobne, jak również wyborowe nasiona warzywne, kwiatowe i pastewne, cebulki kwiatowe, narzędzia ogrodnicze, nawozy sztuczne dla ogrodnictwa i środki chemiczne do walki ze szkodnikami roślin, niech je kupi w najstarszych naszych **ZAKŁADACH OGRODNICZYCH C. ULRICH**, istniejących od roku 1805 w Warszawie, ul. Ceglana 11, dom własny. Filja składu nasion i narzędzi ul. Sienkiewicza 11, róg Marszałkowskiej, dom własny. Cenniki rozsyłane są na żądanie.

Czytelnicy! Przy zakupach i zamówieniach powołujcie się na ogłoszenia umieszczone w „Samorządzie“.

Magistrat miasta Chełma ogłasza**KONKURS**

na stanowisko miejskiego lekarza weterynarii i kierownika Rzeźni miejskiej

na następujących warunkach:

- 1) uposażenie według VIII gr. płac funkcyj państwowych z 15% dodatkiem komunalnym,
- 2) ubezpieczenie emerytalne według miejscowego statutu względnie ubezpieczenie w P. Z. U. P. U.
- 3) posada do objęcia z dniem 1 stycznia 1930 roku.

Wymagane kwalifikacje:

- 1) wiek do lat 45,
- 2) obywatelstwo polskie,
- 3) dyplom lekarza weterynarii,
- 4) świadectwo z poprzedniej służby państwowej względnie samorządowej.

Oferty z dołączeniem życiorysu należy nadsyłać do sekretariatu Magistratu miasta Chełma do dnia 15 listopada 1929 r.

Prezydent m. Chełma

Stanisław Gutt.

Sekretarz Magistratu

Cyprjan Odorkiewicz

657a

Wydział Powiatowy Sejmiku w Sokołowie Podlaskim

ogłasza

KONKURS

na kontraktowe stanowisko Instruktora rolnohodowlanego, z uposażeniem w/g VII stopnia służbowego urzędników państw. + 15% dodatku komunalnego.

Warunki:

- 1) Obywatelstwo polskie
- 2) Studja wyższe rolnicze
- 3) Przynajmniej 2-u letnia praktyka instruktorska.

Podania z własnoręcznie napisanym życiorysem, odpisami świadectw szkolnych i zaświadczeń odbytych praktyk, należy nadsyłać do Przewodniczącego Wydziału Powiatowego w terminie do dnia 20 października 1929 r.

Stanowisko do objęcia od 1 listopada 1929 r.

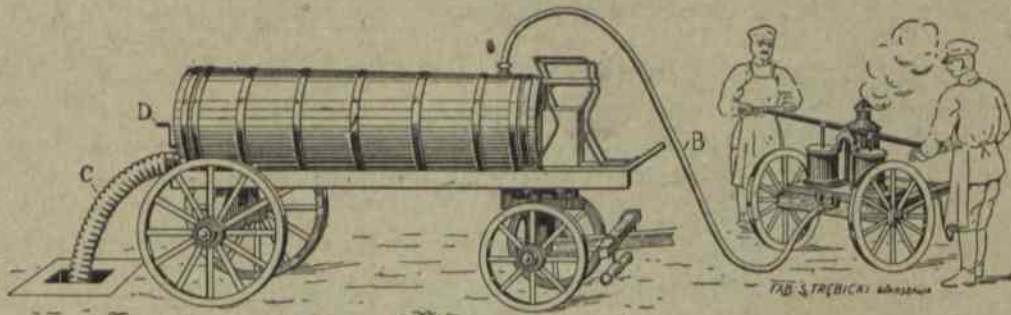
Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Starosta:

(—) *Chyliński.*

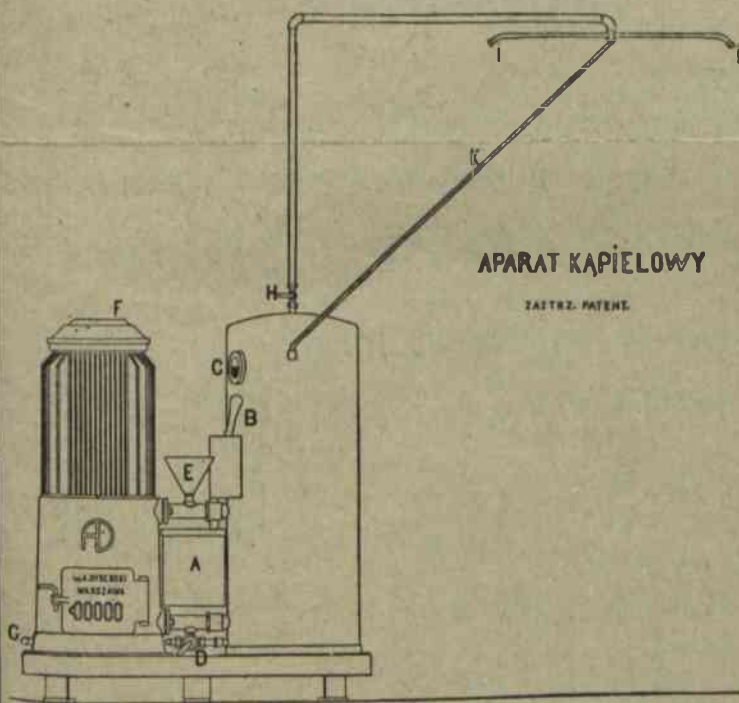
655a

NIEWIELKIM KOSZTEM MOŻNA PODNIEŚĆ STAN
SANITARNY MIASTECZEK I WSI PRZEZ UZYSKANIE:

OBFITEJ ILOŚCI WODY do picia i potrzeb gospodarczych,
oraz zorganizowanie

USUWANIA NIECZYSTOŚCI sposobami higienicznymi.

STUDNIE ARTEZYJSKIE

POCZYNAJĄC OD . . . ZŁ. 3.500,—
PRZY GŁĘBOKOŚCI C-A 40 M i WYDAJ-
NOŚCI 6 — 8000 LITRÓW NA GODZINĘ.

TABORY ASENIZACYJNE

KOMPLET (BECZKOWÓZ, pompa z węzami)		
NA 3000 MIESZKAŃCÓW	ZŁ.	3.295,—
„ 5000	„	4.780,—
„ 10000	„	6.340,—

NATRYSKI KĄPIELOWE

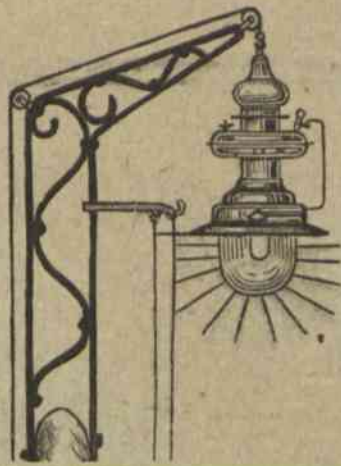
WRAZ Z PIECAMI OGRZEWAJĄCEMI LO-
KAL. NIEZBĘDNE DLA SZKÓŁ, SIEROCIŃ-
CÓW, ARESZTÓW i t. p. OBSŁUGUJĄCE
CIEPLĄ WODĄ 20 OSÓB NA GODZINĘ.
KOMPLET ZŁ. 900,—

UMOŻLIWIAMY NABYCIE, DAJĄC DOGODNE WARUNKI SPŁAT.

ZRZESZENIE SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH

W WARSZAWIE, ULICA DOBRA № 28.

czas. 13458/11/41

FABRYKA LAMP NAFTOWO-ŻAROWYCH
INSTALACJE OŚWIETLEŃ — BIURO TECHNICZNE
JÓZEF MEDZYŃSKI

WARSZAWA, NOWY-ŚWIAT 2. TELEFONY № 132-22 i 130-40

POLECA:

Własnego fabrykalu lampy „Lech” 500 i 1000 świec oraz jedyny w Rzeczypospolitej skład części do wszystkich systemów lamp naftowo-żarowych, benzynowych i spirytusowych.

Kuchnie gazowe najnowszego modelu „Oszczędnościowe”.

Wszelkie materiały elektrotechniczne silnego i słabego prądu oraz
SPRZEDAŻ I PRZEWIJANIE MOTORÓW.

KRAJOWE TOWARZYSTWO MELJORACYJNE Sp. Akc. ZARZĄD I CENTRALNE BIURO TECHNICZNE:

Warszawa, ul. Kopernika 30. Tel. centr. 58-04, 158-39, 158-01; dyr. 58-07, 506-36.

Skrót teleg. Warszawa — Meljoracje.

Oddziały: Toruń, Kalisz, Włocławek, Łęczyca, Łuck, Radom, Częstochowa, Wilno, Piotrków, Płock, Brześć n/B.

Institucja o charakterze społecznym, powstała w 1905 r., współpracująca nad szerzeniem meljoracji z instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami rolniczymi — ukwalifikowana przez Ministerstwo Rolnictwa.

Ekspertyzy, projekty generalne dla wydziałów powiatowych i spółek wodnych, projekty szczegółowe oraz nadzór techniczny i kontrola nad wykonaniem wszelkich przedsięwzięć meljoracyjnych.

Meljoracje rolne (osuszanie, nawadnianie, zraszanie), meljoracje podstawowe (regulacja rzek, kanały), budowa stawów, zakłady wodne, technika sanitarna, budowa dróg, bućwle wiejskie oraz pomiary dla celów parcelacji, scalania i t. p.

Kredyty długoterminowe i krótkoterminowe na sporządzanie projektów i wykonanie robót — w szerokich rozmiarach. 522b.

Firma istnieje 36 lat.

16 złotych medali na wystawach krajowych i wszechświatowych.

KASY PANCERNE STALO-BETONOWE

Absolutnie odporne na włamanie, prucie i przepalanie

Drzwi skarbcowe

Szafy żelazne

Kasety do muru

Kasetki i skarbonki oszczędności

Przekrój kasy.

POLECA

S. ZWIERZCHOWSKI i S-ka

w Warszawie,

Fabr.: Strzelecka 30/32. — Skład fabryczny: Warecka 9,
tel. 122-97, 121-57 i 531-83.

518b

